

AKÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

Heydər Əliyev

DIPLOMAT

№ 26 (431) 27 Avqust, Tebax - 2 Sentyabr, İlon sal 2018
 Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
 Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
 Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
 Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
 Yüz illər sındırmış göy məscidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
 Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbahəddin Eloğlu



Səh. 2

Prezident İlham Əliyev İsmayılıda "Buta Qrup" MMC tərəfindən yaradılan aqroparkın açılışında iştirak edib



Səh. 12

Serok serdana sengerên Hêzên Pêşmerge kir



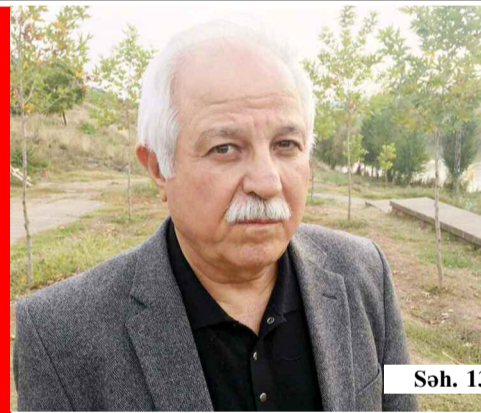
Səh. 20

Премьер-министр Барзани: Курдистан движется к лучшему будущему



Səh. 13

81 - salîya
 We pîrozbe



Səh. 13

Gelo "Pilingê ji qertonê emperyalizm" muqtedîrî her tiştêkî ye



Səh. 4

DASTANLARDA
 YAŞAYANLAR

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Səh. 4

Rusya: ABD, İngiltere ve Fransa Suriye'yi vuracak

Səh. 6

Tərtərdə Qurban bayramı

Səh. 3

Şiiler'in Kürdistan yarışığı!

Səh. 7

Daşkəsən rayonunun sosial-iqtisadi diaqnostikası ilə bağlı seminar keçirilib

Səh. 3

Efrîn.. Grûpên çekdar gora Dr. Nûrî Dêrsimî dişkinin

Səh. 9



Səh. 12

Em naxwazin Tirkkiye sistema S-400 ê bi kar bîne



Səh. 12

İro zimanê me, sibê neteweya me dê tune bibe



Səh. 11

Bolton: Divê İran hemû hêzên xwe ji Suriye vekişîne



Səh. 8

Parlamentera berê ya HDPê li Yunan doza penaberiye kir

Prezident İlham Əliyev İsmayılıda "Buta Qrup" MMC tərəfindən yaradılan aqroparkın açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İsmayılı rayonunda "Buta Qrup" MMC tərəfindən yaradılan aqroparkın açılışında iştirak edib.

İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev və sahibkar Başir Quliyev aqroparkda görülən işlər barədə dövlətimizin başçısına ətraflı məlumat verdilər.

Son illərdə Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər və icra olunan dövlət proqramları nəticəsində dövlət tərəfindən hərtərəfli dəstək alan sahibkarlar yeni zavod, fabriklər və digər istehsal müəssisələri yaradırlar. Bununla da, ölkəmizin iqtisadi potensialı artır, özəl sektor inkişaf edir və ən əsası işsizlik problemi aradan qaldırılır. Prezident İlham Əliyevin qeyri-neft sektorunun inkişafının sürətləndirilməsi, aqrar sahədə intensiv texnologiyaların tətbiqi ilə bağlı tapşırığına uyğun olaraq ölkəmizdə aqroparkların yaradılmasına başlanılıb. Dövlətimizin başçısının yürütdüyü uğurlu aqrar siyasət, regionların sosial-iqtisadi inkişafı üzrə dövlət proqramlarına uyğun olaraq yaradılan infrastruktur, suvarma və irriqasiya sistemləri, maliyyə dəstəyi və subsidiyalar, aqrar sektora vergi güzəştləri kəndliyə son illərdə bol məhsul yetişdirməsi üçün geniş imkanlar yaradıb. Prezident İlham Əliyevin 2014-cü ildə imzaladığı müvafiq Fərmanla aqroparkların yaradılması məhz bu problemlərin aradan qaldırılmasına yönəlib. Aqroparklar fermer təsərrüfatlarının idarə olunmasının mütərəqqi aqrar-sənaye üsuluna keçidinin inteqrasiyasını, məhsuldarlığın artırıl-

ması və saxlama şəraitinə görə itkilərin azaldılmasını, ixrac coğrafiyasının genişləndirilməsini və "Made in Azerbaijan" brendi ilə xarici bazarlara stabil və etibarlı çıxışını təmin etməyə əlverişli şərait yaradır. Bundan başqa, ərzaq

manat olan 25 layihəyə investisiya təşviqi sənədi verilib. Artıq dörd aqroparkda birinci mərhələ üzrə işlər başa çatdırılıb. Yeni aqroparklardan biri də İsmayılı rayonunun Kürdəmir kəndində "Buta Qrup" MMC tərəfindən yaradılan

tar qarğıdalı əkilib. Əkin sahələrinin davamlı və keyfiyyətli su təminatının həyata keçirilməsi üçün 2 su anbarı inşa edilib, su və elektrik xətləri çəkilib, ilkin olaraq 90 hektar sahədə müasir pivot suvarma sistemi qurulub, müxtəlif kənd

aqroparkın soyuducu anbar kompleksində saxlanılır və əsasən qeyri-mövsüm dövründə satışa çıxarılır. Kartofçuluq üzrə ixtisaslaşan aqroparkda il ərzində təqribən 2,7 milyon manat dəyərində kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal olunaraq "İsmayılı Tərəvəzləri" brendi altında yerli və xarici bazarlarda satışa çıxarılacaq.

Bildirildi ki, aqroparkda Almaniyadan və Hollandiyadan gətirilmiş super elit və elit toxumlardan ölkəmizin müxtəlif regionlarının iqlim şəraiti və torpaq strukturuna uyğun yüksək keyfiyyətli toxumların yetişdirilməsi nəzərdə tutulur. Növbəli əkin sistemində tətbiqi, eləcə də düzgün aqrotexniki qaydalarla riayət olunmaqla aqroparkda yüksək keyfiyyətli kartof sortları əkilir ki, bu sortlar üzrə hər hektara orta məhsuldarlıq 45-50 ton təşkil edir.

Qeyd edək ki, respublika üzrə ötən il 2016-cı illə müqayisədə kartof istehsalı 1,3 faiz artaraq 913,9 min ton, ixracı 51 faiz artaraq 57,7 min ton, idxalı isə 11,7 faiz azalaraq 168,8 min ton təşkil edib. Gələcəkdə aqroparkda məhsul istehsalının 3 dəfə artırılması, soyuducu anbar kompleksinin 15 min tona çatdırılması və bitki yağları istehsalı sahəsinin yaradılması nəzərdə tutulur. Layihənin icrası nəticəsində 24 nəfər işlə təmin olunub.

Hazırda ölkənin 30 rayonu üzrə 192,2 min hektar ərazidə dəyərli 1,4 milyard manatdan çox olan 45 aqroparkın yaradılması üzrə işlər sürətlə davam etdirilir. Bu il istifadəyə verilən aqroparkların sayının 14-ə çatdırılması planlaşdırılır.



təhlükəsizliyinin təmin edilməsi baxımından da böyük əhəmiyyətə malik aqroparkların yaradılması rayonların iqtisadi imkanlarını artırmaqla yanaşı, yeni iş yerlərinin yaranmasına da səbəb olur. İndiyə qədər aqroparkların yaradılması üçün dövlət dəstəyi hesabına infrastruktur, o cümlədən su, elektrik, qaz və yol çəkilişi, meliorativ tədbirlər və digər infrastruktur işlərinə 218 milyon manatdan çox investisiya qoyulub. Ümumi dəyəri 457 milyon manatdan çox olan 17 aqroparkın yaradılmasına dövlət tərəfindən 111,2 milyon manat güzəştli kredit ayrılıb və 15 aqropark üzrə dəyəri 563,5 milyon

aqroparkdır.

Prezident İlham Əliyev müəssisəni işə saldı.

Bildirildi ki, ümumi dəyəri 22 milyon manat olan aqroparkın yaradılmasına birinci mərhələdə 7,7 milyon manat investisiya qoyulub. Bunun 1,9 milyon manatı İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən ayrılıb. Ərazisi 602 hektar olan aqroparkın tərkibinə əkinçilik təsərrüfatı, soyuducu anbar kompleksi, istehsal olunmuş kənd təsərrüfatı məhsullarının çeşidlənməsi və paketlənməsi sahələri daxildir. Aqroparkda cari ildə 120 hektar buğda, 120 hektar kartof və 96 hek-

təsərrüfatı təyinatlı texnika və aqre-qatlar alınıb.

Prezident İlham Əliyevə aqroparkda kartof tadarükü və çeşidləmə prosesi, kompleksin elektron idarəetmə sistemi barədə məlumat verildi.

Qeyd olundu ki, aqroparkın 3 min ton tutumu olan soyuducu anbar kompleksi məhsulların uzun müddət keyfiyyətli və itkisiz saxlanılmasına imkan verir. Anbarda gücü saatda 15 ton çeşidləmə və gücü saatda 10 ton olan paketləmə xətləri quraşdırılıb. Bu avadanlıq hesabına sahədən yığılan ekoloji təmiz məhsullar ölçülərinə görə çeşidləndikdən sonra paketlənərək

Prezident İlham Əliyev "Azərxaçça" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İsmayılı filialının açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "Azərxaçça" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İsmayılı filialının açılışında iştirak edib. Dövlət

məlumat verdi.

Qədim el sənətlərindən olan xalçaçılığın inkişafı ilə bağlı son illərdə görülən işlər bəhrəsini verir. Bu

Quba, Şəmkir və Tovuz rayonlarında xalça emalatxanalarının tikintisi nəzərdə tutulmuşdu. Artıq Horadiz, Şəmkir, Quba və Xaçmazdakı müs-

Quba və Xaçmazda 5 regional yun və boyaq tadarükü məntəqəsinin inşası davam etdirilir. Artıq Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə Naxçıvan şəhərində, Qobustan, Şabran, Sabunçu, Lənkəran, Abşeron, Kürdəmir, Biləsuvar, Goranboy və Tərtər rayonlarında xalça emalatxanalarının tikintisi və təchizatı işlərinə başlanılıb. 2019-cu ildə əlavə olaraq 10 şəhər və rayonda bu cür müəssisələrin tikintisi nəzərdə tutulub. Artıq istifadəyə tam hazır olan "Azərxaçça" ASC-nin İsmayılı filialı da bu sırada mühüm yerlərdən birini tutur.

Məlumat verildi ki, müəssisənin binasının inşasına 2016-cı ildə başlanılıb. Tikinti işləri yüksək keyfiyyətlə yerinə yetirilib. Filialın ümumi sahəsi 1252,88 kvadratmetr olan binasında 150 toxucunun və 12 inzibati-təsərrüfat işçisinin çalışması nəzərdə tutulub. Bina toxuculuq emalatxanası, rəssam otağı, anbar, yeməcxana, tibb otağı, xalça-satış salonu və digər bölmələrdən ibarətdir.

Dövlətimizin başçısı müəssisənin kollektivi ilə görüşdü.

İşçilər ölkəmizdə qədim xalçaçılıq sənətinin inkişafına göstərdiyi yüksək diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıq etdilər.

Prezident İlham Əliyev toxunmuş xalçanı kəsdə.

Emalatxanada müxtəlif ölçülü 43

dəzğahda Azərbaycan xalçaları toxunacaq. Əsasən Ağsu, İsmayılı, Qobustan, Şamaxı, Ağdaş, Göyçay, Hacıqabul, Kürdəmir, Salyan, Ucar, Zərdab, Qax, Qəbələ, Oğuz, Şəki və Zaqatala rayonlarının kəndlərində toxunan orijinal Şirvan xalça çeşnilərinə üstünlük verəcək. Bu çeşnilər dünya muzeylərində, şəxsi kolleksiyalarda mühafizə olunan, həmçinin respublikamızın ayrı-ayrı bölgələrindən toplanılan qədim və orijinal xalçalar əsasında "Azərxaçça"nın rəssamları tərəfindən hazırlanıb. Emalatxana zəruri xammal və ləvazimatlarla - müxtəlif rəngli yun iplərlə, həvə, qayçı, bıçaq kimi alətlərlə təmin ediləcək.

Qeyd olundu ki, müəssisədə çalışan toxucular İsmayılı şəhərinin və rayonun digər yaşayış məntəqələrinin sakinləridir. Onlar bir neçə ay ərzində "Azərxaçça"nın burada təşkil olunmuş hazırlıq-tədris kurslarına cəlb edilib, xalçaçılıq üzrə bacarıq və vərdişlərini təkmilləşdiriblər. Tədris-hazırlıq kursu filial fəaliyyətdə başladıqdan sonra da öz işini davam etdirəcək və bu kursun məzunları "Azərxaçça" ASC-nin tədris sertifikatını alacaqlar.

Xalça-satış salonunda "Azərxaçça" ASC-də toxunmuş xalça və xalça məmulatlarının sərğilənməsi və satışı da həyata keçiriləcək. Dövlətimizin başçısı müəssisənin kollektivinə uğurlar arzuladı. Sonda xatirə şəklində çəkdirildi.



timizin başçısı müəssisənin rəmzi açılışını bildirən lentə kəsdi.

"Azərxaçça" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin sədri Vidadi Muradov dövlətimizin başçısına ölkəmizdə xalçaçılığın inkişafı və bu müəssisənin fəaliyyəti barədə

sahənin inkişafına xüsusi önəm verən Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində artıq bir çox bölgələrdə xalça fabrikləri istifadəyə verilib. "Azərxaçça" ASC-nin ilkin olaraq Horadiz şəhərində, Ağdam, Ağstafa, Xaçmaz, İsmayılı, Qazax, Qəbələ,

sisələr dövlətimizin başçısının iştirakı ilə istifadəyə verilib.

Bu müəssisələri materialla təmin etmək üçün Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında ümumi investisiya həcmi 18 milyon dollar olan "Yunəyirici - boyaq" fabrikinin, Horadiz, Şəmkir,

Tərtərdə Qurban bayramı

Müqəddəs Qurban bayramı ölkəmizin hər yerində olduğu kimi Tərtər rayonunda da böyük təntənə ilə qeyd edildi. Əvvəlcədən müəyyən edilmiş kəsim məntəqələrində qurban kəsiləcək heyvanlara dua oxundu, dini ənənələrə uyğun olaraq qurban mərasimi başladı.

Tədbirdə şəhid ailələrinə, əlillərə, ağsaqqallara, Böyük Vətən Müharibəsi Veteranlarına, Çernobil əlillərinə, tənha və kimsəsizlərə, aztəminatlı ailələrə, təmas xəttinə yaxın yerləşən kəndlərin sakinlərinə, Şıxarx qəsəbəsində yaşayan məcburi köçkünlərə qurban payı verildi.



Rayon ərazisində yerləşən hərbi hissələr də unudulmadı. Hərbi hissələrə də qurban payı göndərildi.

Qurban bayramı mərasimində iştirak edən sakinlər onlara göstərilən maddi və mənəvi dəstəyə görə ölkə rəhbəri cənab İlham Əliyevə öz minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Sabunçu rayonunda "Qurban bayramı" münasibətilə tədbir keçirildi

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsi, Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi, H.Abbasov adına Maştağa Mədəniyyət Mərkəzi və Bilgəh qəsəbəsində yerləşən 11 nömrəli inteqrasiya təlimli internat məktəbinin birgə təşkilatçılığı ilə 20.08.2018-ci il tarixdə Bilgəh qəsəbəsində



yerləşən 11 nömrəli inteqrasiya təlimli internat məktəbində Qurban bayramı münasibətilə tədbir keçirildi.

Tədbirdə Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının İctimai-siyasi və humanitar məsələlər üzrə müavini Rəna Fərəcova, RİH başçısı aparatının İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin əməkdaşları, H.Abbasov adına Maştağa Mədəniyyət Mərkəzinin direktoru Tofiq Dadaşov və 11 nömrəli inteqrasiya təlimli internat məktəbinin direktoru Gülnarə Abdullayeva iştirak edirdilər. Çıxış edən R.Fərəcova dünya müsəlmanlarının birlik, həmrəylik və qardaşlıq rəmzi olan müqəddəs Qurban bayramı münasibətilə tədbir iştirakçılarını təbrik edərək bütün müsəlman ölkələrində təmtəraqla qeyd olunan bu bayramın Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra ölkəmizdə də dövlət səviyyəsində qeyd edildiyini bildirdi. Tədbir H.Abbasov adına Maştağa Mədəniyyət Mərkəzinin rəqs ansamblı və musiqiçilərinin ifasında şən mahnılar və rəqlərlə davam etdirildi. Əyləncəli klounlar və müxtəlif nağıl qəhrəmanlarının çıxışları şənliyə daha da rəng qatdı. Sonda tədbir iştirakçıları ilə birlikdə xatirə şəklində çəkildi.

Daşkəsən rayonunun sosial-iqtisadi diaqnostikası ilə bağlı seminar keçirilib

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti ilə birgə "Gəncə-Qazax İqtisadi rayonunda Yerli və Regional İnkişafa dəstək" layihəsi çərçivəsində "Daşkəsən rayonunun sosial-iqtisadi diaqnostikası" adlı seminar keçirilib.

Layihənin əsas məqsədlərindən biri Daşkəsəndə turizm və kənd təsərrüfatı sahələrinin yerli və regional səviyyədə inkişafına töhfə verməkdir. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi layihənin əlaqələndiricisi, Dövlət Turizm Agentliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Ədliyyə Nazirliyi layihənin tərəfdaşlarıdır.

Daşkəsən Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilmiş seminarda İqtisadiyyat Nazirliyinin regionlarla iş sektorunun müdiri Fariz Əhmədov, Daşkəsən rayonunun sosial-iqtisadi inkişaf planını hazırlayacaq "GFA konsaltinq" şirkətinin projekt meneceri Vitold Satarius, Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin Bakı ofisindən Mehdi

Abdullayev, Rayon İcra Hakimiyyətinin məsul əməkdaşları və rayon rəhbərliyi ilə birgə keçirilmiş

müxtəlif aspektlərdən olan yanaşmaların, yerlərdən gələn təkliflərin müasir metodologiyalar



maraqlı və əlaqəli tərəflərin təhlili müşavirəsində əvvəlcədən müəyyən edilmiş nümayəndələr iştirak ediblər.

Seminarı açıq elan edən Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının müavini Cavanşir Qocayev giriş nitqində bildirib ki, Daşkəsən rayonunun sosial-iqtisadi inkişaf planının hazırlanması rayonun bundan sonrakı gələcək inkişafında mühüm hadisədir və

əsasında hərtərəfli təhlilini təşkil etməklə konseptual formada ümumiləşdirilməsi hədəflərə çatmaq işinin səmərəli olmasına xidmət göstərir.

Ötən 3 gün ərzində rayonun sosial-iqtisadi sahələrinə dair müxtəlif mövzular müzakirə olunmuş, maraqlı mülahizələr səsləndirilmiş, tipikləşdirmələr aparılmış və ən optimal variantlar seçilərək nəzərdən keçirilmişdir.

Zakir Fərəcov Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının 25 illik yubiley döş nişanını ilə təltif olundu

Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının 25 illik yubiley döş nişanını ilə təltif olunub. Bu qərarı Konfederasiyanın İcra Komitəsi Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcovun Həmkarlar İttifaqının fəaliyyətinə yaxından köməklik göstərməsini nəzərə alaraq verib. Döş nişanı Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin binasında baş tutan görüş zamanı Azərbaycan Dövlət İdarələri və İctimai Xidmət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri Hikmət Osmanov tərəfindən Zakir Fərəcova təqdim edilib.

Tədbirdə vurğulanı ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev demokratik idarəçilik prinsipi ilə fəaliyyətə başlayan Azərbaycan Həmkarlar İttifaqlarının möhkəmlənməsini və imicinin artırılmasını daim dəstəkləmişdir. 1994-cü ildə qəbul edilən "Həmkarlar ittiifaqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu bunu tam təsdiq edir. Bu qanun cəmiyyətdə həmkarlar ittiifaqının nüfuz və səlahiyyətlərini artırmış, onların sosial-

iqtsadi problemlərinin həlli üçün möhkəm hüquqi baza yaratmışdır.

Qeyd edilib ki, Ümummilli Liderin inkişaf strategiyasını uğurla həyata keçirən Prezident İlham

münasibətlərinin nizamlanması qeyri-mümkündür. Həmkarlar ittiifaqları iqtisadiyyatın inkişafı üçün işçilərin qanuni hüquqlarının müdafiəsinə yardım göstərir,



Əliyevin həmkarlar ittiifaqlarının sosial-iqtisadi məsələlərlə bağlı mövqeyini dəstəkləməsi və bu sahədə mühüm qərarlar qəbul etməsi qurumun həyatında xüsusi rol oynayıb.

Bu gün xalqın sosial rifahının yaxşılaşmasını özünün başlıca vəzifəsi hesab edən həmkarlar ittiifaqları vətəndaş cəmiyyətinin əsas institutlarından və bu təşkilat olmadan yeni şəraitdə sosial-əmək

demokratik dəyərlərin inkişaf etdirilməsində mühüm rol oynayır.

Son illər Sumqayıt şəhərində yeni iş yerlərinin açılması, işsizliyin aradan qaldırılması istiqamətində mühüm addımlar atılıb. Şəhərin sosial-iqtisadi inkişafı ilə yanaşı işçilərin hüquq və qanuni mənafələrinin müdafiəçisi olan həmkarlar təşkilatlarının fəaliyyətinin genişləndirilməsi də zərurətə çevrilir.

Samuxda artıq 3 ildir ki, torpaq səhələrində təkrar əkin aparılır

Rayonda ötən il 3 min ha ərazidə təkrar əkin həyata keçirilmişdisə, bu il sahə 719 ha genişləndirilib. Təkrar əkin sahələrinin 3531 hektarında qarğıdalı, qalanında tərəvəz və yemlik bitki ekilib. Samuxda təkrar əkinə iyunun sonu iyulun əvvəlindən başlanılıb. Məhsul yığımı isə oktyabrın sonunda yekunlaşacaq. Ondan

sonra rayonda payızlıq taxıl əkin üçün şumlamaya başlanılacaq. Bu isə o deməkdir bir sahədən il ərzində iki dəfə məhsul əldə edilir.

Rahil Həsənov Samux Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin direktoru: "Məhsul istehsal etməyə hamının marağı artıb. Həm əsas əkinlərə, həm də təkrar əkinlərə subsitsiya-

nın verilməsi, toxum üçün subsitsiyanın verilməsi, təkrar əkinlər üçün güşəzətli gübrələrin verilməsi, herbisitlərin güşəzətli qiymətlərlə verilməsi bütün bunların hamısı istehsalçının torpaqdan daha çox gəlir götürməyə inamını artırıb. Bilir ki, istehsal etdiyi məhsul satılacaq və öz ailə büdcəsini daha da artıracaq".



Əvvəlki ötən saylarımızda SEYİDİN ƏHVALATI

Həmin gün ermənilərlə müsəlmanların barışıqlı elan edilərək hər iki millət arasında sülh yaradıldıqdan sonra kəndistan yerindən olan və orada alverlə məşğul olan bir seyid evlərinə tərəf gedirdi. Seyid erməni küçəsi ilə bulvarın yanından gəlib keçəndə onunla tanış olan bir erməni qabağına çıxdı. Hal-əhval etdikdən sonra erməni dedi ki, bu evdə satılmalı bir palaz var. Gedək onu sənə alım. Bu şərtlə ki, əgər ucuz alsam, mənə dəllallıq pulu verməlisən. Seyid onunla razılaşdı. Onlar bir az getdikdən sonra qabaqlarına iki yapıncılı qımdat çıxdı. Onlar ermənicə bir-birindən soruşdular ki, seyidi harada aparıb öldürsünlər.

Birisi dedi ki, əvvəl gərək Kiki Kələntərova deyək, ondan sonra öldürək. Seyid erməni dilini bildiyindən bu danışqların hamısını başa düşürdü. Əhvalatın nə yerdə olduğunu dərk edən seyid daxilən həyəcanlansa da, öz həyəcanını bürüzə vermədi. Əvvəl istədi ki, qaçsın, lakin buna heç bir fürsət olmadığını görüb vəziyyətdən çıxış yolu axtarmağa başladı. Ermənilərdən biri digərinə dedi ki, siz onu söhbətə tutub saxlayın, mən gedim Kikiyə məlumat verim. Bir azdan erməni geri dönərək öz yoldaşlarına buyurdu ki, seyid



Mir Möhsün Nəvvab

Məktubda qeyd edilirdi ki, yollar çox qorxulu olduğuna görə müsəlmanlar bu tərəfə

vilayət hakimi müsəlmanları sakitləşdirərək deyilənlərin hamısının yalan olduğunu söyləyir.

Bağlardan olan atlılar və piyadalar isə dalbadal erməni kəndlərini yandıra-yandıra gəlib Xoramord kəndinə çatdılar. O kənddə də xeyli erməni öldürüb evlərini yandırdılar, mallarını isə qənimət kimi ələ keçirdilər.

Ə L A V Ə: Bir neçə gün bu əhvalatdan qabaq dörd nəfər müsəlman Süleymanlı kəndi yaxınlığında yerləşən müşahidə məntəqəsinə yaxınlaşdılar. Həmin müşahidə məntəqəsində ermənilərin səngərləri var imiş. Hər gecə həmin səngərlərdə neçə nəfər erməni keşik çəkmiş. Dörd nəfər müsəlman yavaş-yavaş həmin səngərlərə yaxınlaşaraq gördülər ki, dörd nəfər erməni yemək süfrəsi açıblar. Biri ağacda kabab bişirir, o biriləri isə süfrəni düzəldir və şərab şüşələrinin ağzını açırlar. Dörd ədəd tufəngi isə kənarında baş-baş çatmışdılar. Müsəlman cavanları qəflətən sıçrayıb ermənilərin tufənglərini ələ keçirdilər və yenə də cəld səngərlərə girib tufəngləri ermənilərə tərəf tuşladılar. Ermənilər baş verən hadisədən dəhşətə gələrək, müsəlmanlara yalvarmağa başladılar ki, bizi öldürməyin, patrondaşları da sizə verəcəyik. Ermənilər patrondaşları çıxarıb

tərəfdən mühasirəyə aldılar. Hücum səhər tezdən olduğuna görə səngərdə olanlar yatmışdılar. Kəndin səhər tezdən oyananları hücumdan xəbərdar olub başqalarına da məlumat verdilər. Səngərdə dayanmış müsəlmanlar bu qədər erməniyi görə kimi bir-iki güllə atdılar. Ermənilər isə hər səngərə yüzə qədər tufəngdən atəş açdılar. Odur ki, səngərdəkilər atəşin belə çoxluğundan vəhşətə gəlib səngərlərdən kəndin içərisinə qaçırdılar. Ermənilər isə səngərləri tutaraq kəndə daxil oldular. Onlar Hacı Təhmirezin evini ələ keçirərək hər tərəfdən ona od vurdular. Qımdatlarından ikisi sevincindən evin balkonunda şadlıq edirdilər. Belə ki, biri əl çalıb, o birisi oynayırdı. Bu zaman Malibəylinin igidləri və tufəngdarları əhvalatı belə görə kimi nəre çəkib hər tərəfdən ermənilərin üzünə hücum çəkdi. Bir cavan müsəlman Hacı Təhmirezin evinin balkonunda oynayan erməniyi sinəsindən nişan alaraq ələ vurdu ki, erməni birçə dəfə çığırib yerə yıxıldı. Həmin cavan bir güllə də çəpik çalan qımdatla vurdu. O da bərk qışqırıb o biri erməninin yanına yıxıldı.

Müsəlmanlardan bir atlı Xankəndinə, o birisi isə Qalaya xəbər gətirib onlardan kömək tələb etdilər. Dərhal Qalada cavan müsəlman döyüşçüləri toplaşaraq Ağsa Samil və Bəşir bəyin rəhbərliyi altında

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

di Kikinin əmri ilə öldürüb onu da papaqçını basdırdığınız yerdə basdırın. Bundan sonra onların hər üçü üzünə hücum çəkib qollarını tutdular və toqqanı açıb boynuna bağlayıb çəkə-çəkə bir həyətə gətirdilər.

Evdən bir övrət çıxıb dad-fəryad elədi ki, bunu burda öldürməyin. O gün papaqçını öldürərkən uşağım qorxaraq naxoşlayıb. Övrətin etirazından sonra onlar seyidi evdən çıxartdılar. Övrət isə darvazanı onların arxasınca bərk-bərk bağladı. Ermənilər seyidi evdən çıxardıqdan sonra fikirləşdilər ki, onu harada öldürsünlər. Bu zaman birdən yolun o biri tərəfindən hay-küy qalxdı. Bir müsəlman çığırdı ki, tut məni görüm neçə tutursan. Kəndistan yerindən olan bu müsəlman atın üstündə getdiyi yerdə iki erməni onun üstünə hücum çəkərək tutub öldürmək istəsələr də, gücləri çatmır. Bu seyidin yanında olan ermənilərdən biri onunla qaldı, ikisi isə o biri ermənilərə köməyə getdilər. O biri erməni seyidi orada olan çuxura salmaq istəyərkən, seyid toqqandan tutub erməniyə müqavimət göstərir. Yer yaş olduğundan seyidin göstərdiyi müqavimət nəticəsində erməninin ayağı sürüşüb yıxılır və toqqa əlindən çıxır. Seyid fürsəti əldən verməyib erməni qalxanacan müsəlman məhəlləsinə tərəf xeyli qaçdı. Qaçarkən yolda seyid bir neçə dəfə yıxılsa da, qalxıb yenə də, öz yoluna davam edirdi. Nəhayət, müsəlman məhəlləsinə çatdıqdan sonra sakitləşdi.

Ə L A V Ə: O günün sabahısı erməni qəbristanlığında bir erməni öldürüldü. Ermənilər əhvalatdan xəbərdar olan kimi gedib divana şikayət etdilər. Divan isə cənab qazinin yanına gələrək ona bildirdi ki, ermənilər qatili tələb edirlər. Qazi ərz etdi ki, sizinlə gəldiyimiz razılaşmaya əsasən biz ancaq şəhərdə baş verən hadisələrə cavabdeh olacağıq. Şəhərdən kənarında baş verən hadisələrə isə biz müdaxilə etməyəcəyik. Çünki bu ölüm hadisələrinin əksəriyyətini ermənilər özləri eləyib, müsəlmanların üstünə böhtan atırlar. Odur ki, bunların heç birinin müsəlmanlara dəxli yoxdur.

ƏLAVƏ: Şəvval ayının 12-də Qalaya vətənpərvər şəxslərdən bir məktub gəldi.

səfər etməsinlər. Həmin gün Bağlar tərəfdən gələn cənab Haşım Vəzirzadə nəslindən olan Cəfər bəyin sərkərdəliyi ilə bir neçə yüz atlı və piyada gəlib erməni kəndlərini mühasirəyə aldılar. Digər tərəfdən isə Piçənis və başqa kəndlərin kürdlərindən də yüzə yaxın atlı və piyada gəlib erməni kəndlərini mühasirəyə aldılar. Xəlifəli tayfasından olan müsəlmanlar kürdlərlə danışıq apararaq bu nəticəyə gəldilər ki, onların hərəsi bir tərəfdən erməni kəndlərinin üzünə hücum keçsinlər. Kürdlərin sərkərdəsi İbrahim bəy idi.

Onlar, yeni İbrahim bəyin dəstəsi əvvəlcə Kiki Kələntərovun yaşadığı Cəmilli kəndinin üstünə yeridilər. Bu kənddə Kiki Kələntərovun yaxşı imarətləri var idi. Onun evində olən bəzi şeyləri qarət etdikdən sonra qalanını od vurub yandırdılar. Cəmilli kəndindən bu hücum nəticəsində qaçanlar qaçmışdı. Qalanları isə qayaların arxasından, evlərin pəncərələrindən İbrahim bəyin dəstəsinə atəş açırdılar, müsəlmanlar isə çöldən onları gülləbaran edirdilər. Bu hücum nəticəsində bütün kənd yandırıldı və 11 nəfər erməni öldürüldü.

Həmin vaxt xəlifəli Xənəzək kəndinin üzünə hücum çəkərək kəndin yarısından çoxunu yandırdılar və əllərinə keçən erməniləri qətlə yetirdilər.

Xəlifələrin arasında Qasım adlı çox qeyrətli və işgüzar bir cavan vardı. O, bu hücumda ermənilərlə çox böyük cəsəret və qəhrəmanlıqla vuruşurdu. Qasım dörd erməni öldürmüşdü. Birdən ona bir güllə dəyib onu yerə sərdi. Kosalar kəndindən olan bu cavan döyüş meydanında qəhrəmancasına həlak oldu.

Onun cənazesini Kosalar kəndinə gətirdilər. Molla Qalada olduğundan bir neçə nəfəri at və qatırla mollanı gətirmək üçün oraya göndərdilər. Yolda onları ermənilər Yel dəyirmanı qayasından və Qaybalı kəndindən atəşə tutdular. Onlar at və qatırlarını buraxıb böyük çətinliklərlə daşların arxasıyla gəlib Qalaya çatdılar. Gələn kişilərdən birisi Qalaya çatan kimi çığıra-çığıra camaata xəbər verdi ki, ermənilər davaya gəlirlər. Camaat dükan-bazarı bağlayıb, cavanlar silahlanıb səngərlərə doluşurlar. Əhvalatı belə görə

atdılar. Müsəlmanlar patrondaşları götürdükdən sonra ermənilərin dördünü də güllələyib kəndlərinə qayıtdılar.

MALİBƏYLİ ƏHVALATI

Şəvval ayının 17-si, cümə axşamı Şuşakənddən, Daşkənddən, Muxətərdən, Keşişkənddən və Daşaltıdan neçə yüz



erməni yığılaraq qımdatlarla məsləhətləşib belə qərara gəldilər ki, müsəlmanların qüvvələrini zəiflətmək məqsədilə kəndlərdən onları qovub təmizləsinlər. Bundan sonra Qalaya hücum çəkib müsəlmanların müqavimətini sındırmaq asan olacağını söylədilər. Ermənilər tökdükləri tədbirlərə əsasən birinci Malibəylinin üstünə hücum çəkib oranı tar-mar etmək, ev-əşiklərini yandırmaq və mallarını qarət etmək fikrində idilər.

Ermənilər bu məqsədlərini həyata keçirmək üçün səhər tezdən Malibəylinin üzünə hərəkət etdilər. Bu hücumda neçə yüz adam və kəl arabaları iştirak edirdi. Onlar kəl arabalarını müsəlmanların mallarını qarət edib aparmaq üçün gətirirdilər. Ermənilər Malibəyli qiblə və qərb

Malibəyliyə tərəf yollandılar. Xankəndindən isə bir dəstə müsəlmanlar kazaklarla birlikdə Malibəyliyə gəldilər. Qaladan və Xankəndindən kömək gələne kimi Malibəyli cavanları hər tərəfdən ermənilərin üzünə hücumla keçmişdilər. Hər iki tərəfdən güllə yağış kimi yağdırdı. Hacı Təhmirezin evinin balkonunda iki qımdat öldürüldükdən sonra ermənilər qaçmağa başladılar. Müsəlmanlar onları təqib edərək gülləyə tuturdular. Bu təqib zamanı daha doqquz erməni öldürüldü, neçəsi isə yaralandı.

Ermənilərin Malibəyliyə hücumunun başlanğıcında Hacı Təhmirezin evinin yanında vuruşma gedərkən müsəlmanlar evi hər tərəfdən gülləyə tuturdular ki, ermənilər oraya daxil olmasın. Bu zaman ermənilərin əlinə düşməsin deyərək evin bəzi qiymətli əşyalarını yığıb özləri ilə aparmaq istəyən iki övrətin erməni olduğunu güman edən müsəlman cavanları səhvən onları da vurub öldürmüşdülər. Ermənilər Malibəyildən çıxarıldıqdan sonra Xankəndindən və Qaladan gələn dəstələr gurultu ilə Malibəyliyə daxil oldular və onlar Malibəyli müdafiəçilərinə qoşularaq salavat və «Ya Əli!» nərələri çəkib cəsəretlə ermənilərin üzünə hücum çəkdi. Ermənilərin gülləbaran edilməsi nəticəsində daha on beş erməni öldürüldü. Ermənilər vəziyyəti belə görə kimi pərə-n-pərən olub qaçmağa başladılar. Həmin həlak olan 15 nəfərin meyidini də götürüb kənarında saxladılmış və qənimət üçün gətirilmiş arabalara qoyub apardılar. Hacı Təhmirezin evində öldürülmüş 9 erməni meyidi isə oradaca evlə birlikdə yanmışdı. Qaçan erməniləri müsəlman döyüşçüləri gülləbaran edə-edə təqib edirdilər. Sonra daşların dibində, çökək və çuxur yerlərdə ölən ermənilərin meyidlərini saydılar. Onların miqdarı 80 nəfərə çatmışdı. Müsəlmanlar tərəfdən isə bu davada ölənlər Hacı Məhəmmədin bir cavan oğlu və Hacı Təhmirezin evindəki iki övrət olmuşdur.

Hacı Təhmirezin evində öldürülmüş 9 nəfər ermənidən beşi kazak çinovniki partaları geyinibləmiş ki, müsəlmanlar onları kazak bilib atəş açmışlar.

Ardı var

Səhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman



Ö h m ə d e H ə p p o
(Övmlü 428-ci sayımızda)

Yüzlərlə buna bənzər nəğmələrin qadınlar tərəfindən qoşulmasına şübhə yeri qalmır. Ağır xəbər eşidən analar, bacılar göz yaşları axıda-axıda mahnı qoşur: qara bəxtindən gileylənir, öləndə dərin hüznə yas saxlayır, yeri gəldikcə zəmanəni qamçılıyır, qırğın səbəbkarlarına lənətlər yağdırır. Bununla da özü bilmədən mənsub olduğu xalqın tarixini nəğmələrdə, laylalarda əbədiləşdirir, xalqın istək və arzularını bədii obrazla tərənnüm edir. Buna görə də tarixçi V. Nikitin deyir: "Kürd müğənnisi bu gün Yezdansır və Əbdülrəhman paşa haqqında mahnı oxuyanda, o eyni zamanda kürdlərin uzaq keçmişdəki milli azadlıq hərəkatını tərənnüm edir, yadelli işğalçılara qarşı çıxır. Nəğməkarlar xalqın keçmiş qəhrəmanlığını canlandırarkən el-obanı bu gün həmin mübarizəni davam və müdafiə etməyə ruhlandırır."21

Belə mahnılar müəyyən tarixi mənbələrlə, coğrafi yerlərlə səsleşir, tarixi hadisələr ədəbi parçaların ruhuna uyğun gəlir. Bunlar həmçinin etnoqrafiya ilə sıx surətdə bağlıdır.

Mahnıda adı çəkilən Həsənkef şəhəri, Həsənkef dağları bu cəhətdən maraqlıdır. Kürd tarixçisi Şərəf xan Bidlisinin verdiyi məlumata görə, hələ orta əsrlərdə Həsənkef hakimiyyəti kürd xalqının mədəniyyətində böyük rol oynamışdır.22

Yuxarıda adı çəkilən mahnıda saçkəsmə mərasimindən də danışılır. Kürdlərdə belə bir adət var ki, davada, mübarizədə igid, qəhrəman həlak olanda ana və ya bacı hörüklərindən birini, hətta ikisini də dibindən kəsib mərhumun paltarına tikir. Belə saçkəsmə nadir hallarda baş verir. Hər ölənin üçün saç kəsilməz, görə ana, yaxud bacı inansın ki, onun əzizi xalq işi uğrunda, Vətən yolunda əvəzsiz igidlik göstərmiş həlak olub.

Şərq əlminə üsyana, azadlıq hərəkatına başçılıq edən, Vətən və namus uğrunda kişilərlə çiyin-çiyinə vuruşan, yeri gəldikcə üsyana, döyüşə rəhbərlik edən tarixi qadın surətləri az deyil. Xalq belə qəhrəmanlarla fəxr etmiş, onların haqqında mahnılar qoşmuşdur. Məsələn, Qara Fatma, Adilə xanım, Pyure və başqaları tarixi şəxsiyyətlərdir. Alman Şərqsünası A. F. Şveyqer-Lerxenfeld deyir ki, kürdlərdə hərbi ruh həmişə yüksək olmuşdur. Hətta kürd qadınları döyüşlərin fəal iştirakçısıdır. Bu mənada, kürd amazonkası Qara Fatmanın döyüş şücaəti tarixi şöhrət qazanmışdır.

Dəfələrlə kürdlərin arasında olmuş, xalqın həyat tərzini dərinədən öyrənmiş V. F. Minorski "Kürdlər" əsərində deyir ki, Adilə xanımın Həkəri mahalına uzun illər rəhbərlik etdiyinə mən özüm şahidəm."25

Dünya folklorunda qadın surətinin təsvirinə, həyatda, cəmiyyətin inkişafında onun roluna geniş yer verilir. Qadın, sözün əsil mənasında, həyatın əsası, cəmiyyətin özəyi və hər şeydən əvvəl insanlığın yaradıcısı kimi müqəddəsləşdirilir. Bu ulvi, bu əzəli və əbədi varlıq ana adını daşıdıqda daha da əlçatmaz olur. Rus bilinalarında Vasilis Popovnyə, qədim alman "Nibelunkalar haqqında" eposunda Brunqildi, Azərbaycan xalqının "Kitabi-Dədə

DASTANLARDA YAŞAYANLAR

Əlçatmaz abidələrə doğru

Qorqud" da Selcan xatun, nartların "Şatana və Ufizmaq"ında Şatana və başqa qadın surətini xalq ideallaşdırıb, onları mübariz, ağıllı, gözəl, nadir insanlar səviyyəsinə qaldırmışdır.

Kürd xalq dastanları "Qər və Kölik" də Vardek, "Dım-dım"da Asima, Kuher, "Məmə və Zine" də Zine, Pəri, "Siyabənd və Xəce"də Xəce, "Əliyə Xarziya"da Huce, "Məmə və Əyşe"də Əyşe mənsub olduqları xalqın təxəyyülündə yaradılmış ideal qadın surətləridir. Onların hər birisi bitkin obrazlardır. Oxucu, dinləyici onların öz arzularının həqiqətə çevrildiyini görür. Təsədüfi deyil ki, bu gün də kürdlər dünyaya göz açan qızlarını Vardək, Zine, Xəce, Əyşe deyə adlandıırırlar.

Kürd qadını ağıllı və fərəsətilə ərinin həyatını yüksəklərə qaldıran qüdrətli qanad kimi tərənnüm olunur.

"Kürd kişisinin müvəffəqiyyəti, cəmiyyətdə yeri və rifahı xeyli dərəcədə arvadından asılıdır"26 - deyən kürdşünas

Silemane Silevi /Silevin oğlu Sileman/ Vardəka Həse Dudenin /Həse Dudenin qızı Vardək/ alır. Vardəkin 7 adlı- sanlı qardaşı var. Onlarla Silemane Silevinin arasına ziddiyyət düşür. Sileman daha qayınlarının yanında qalmaq istəmir. Tayfası ilə birlikdə köçüb Əmə ağanın başçılıq etdiyi Milli qəbiləsi ilə birləşir. Sileman tezliklə ölür. Bundan sonra Vardəka Həse Duda tayfaya başçılıq edir. Cüt oğlunun Qər və Kölikin təlim-təربiyəsi ilə məşğul olmaq qayğısı ananın üzərinə düşür.

Əmə ağanın Pərişan adlı gözəl qızını həm millilə, həm də Kikanlar tayfalarından olan igidlər istəyirlər. Əmə ağa çıxılmaz vəziyyətə düşür. Qızın üstündə qəbilə və tayfalar arasında xoşa gəlməz ziddiyyət qalacağından ehtiyatlanır. Qızı Milli tayfasına versə, Kikanlar köçüb gedər və əksinə. Hər hansı tayfanın köçüb getməsi isə ağa üçün sərfəli deyil. Bu, həm maddi ziyan verər, həm də tayfanın zəifləməsinə gətirib çıxarar. Ağanın arvadı çıxış yolu tapır.



alim M. B. Rudenko nə qədər haqlıdır.

Kürd xalq dastanlarında təsvir edilən qadın surətləri rəngarəng və müxtəlifdir. Özünəməxsus cizgiləri, xarakter xüsusiyyətləri bu qadınların hər birini həyata, torpağa daha möhkəm bağlayır, onları yaddaşlar üçün əbədiləşdirir.

Vardək, Kuher və Xəce-qəhrəman, Zine, Əyşe-ağıllı, gözəl, Pəri-tədbirli, insanpərvər və qonaqsevərdir. Bunları birləşdirən keyfiyyətlər də vardır, cürətlidirlər. Həqiqət uğrunda canlarından keçməyə hazırdılar, öz əhd-peymanının yolundan onları heç bir qüvvə döndərməyə qadir deyil.

Zaman keçdikcə qadının mədarşahlıq dövründəki mövqeyi müəyyən tarixi səbəblərə görə ciddi dəyişikliklərə uğrayır. Lakin demək olar ki, bütün dövrlərdə həyat və təbiət şəraitində kürd qızını hələ uşaqkən at minməyə, ox atmağa, qılınc oynatmağa vadar edir. Məsələn, günü-güzəranı dağla bağlı olduğundan kürd qızı, necə deyirlər, hələ cavan yaşlarından belə belini bu qüdrətli dağlara söykəyir, ondan qüvvət alır. Sonralar yaşa dolduqca sağlam bədənli, dözümdə sıldırım qayalar kimi sərt və yenilməz olur.

Tayfaya başçılıq edən ağıllı və tədbirli, haqsızlığa dözməyən, haqq meydanına cürətlə atılan qadın surətlərindən ən səciyyəvisi Vardəkdir /"Qər və Kölik" dastanı/.

Azərbaycan oxucularını dastanın qısaca məzmunu ilə tanış etmək yerinə düşər.

*Oğlanlarımı dayılarına qarşı qoymusan,
Dayı və bacı oğlanlarının davası,*

Dərmansız dərdə bənzər:

Əmə ağa, görüm oğlun ölsün,

Sən cavanların yolunu isti,

Qumlu səhralara salmışan.

Dünyanı mənə zindana döndərmisən. . .

Hakim sinfin nümayəndəsi Əmə ağa bu üsyankar qadının qarşısında aciz qalır. Ağaya qarşı xalq mübarizəyə qalxır. Ağa Vardəkin qüdrəti, cəsəreti, ötkəm səsi, qarşısında diz çökür, çünki ananın gücü ellin gücüdür, onun səsi xalqın səsidir.

Oğlanları dayıların üstünə zorakarlığa getməsin deyər, ana bütün tədbirlərə əl atır. Elə bil bu uğursuz yolun faciə ilə qurtaracağı ona əvvəlcədən əyan olur. Özgə çarə tapmayan Vardək qardaşlarının adına namə yazıb, övladlarının onların üstünə gəldiklərini xəbər verir və qardaşlarını səbrli olmağa, onlarla dil tapmağa çağırır. Buna görə də folklorşünas Həciyə Cindi Vardəkdən danışarkən onu belə səciyyələndirir: "Vardəkin qocalığından, qəhrəmanlığından başqa bir xüsusiyyəti də var: yüz ölçüb bir biçən, uzaqgörəndir."28

Dayıları ilə davada Kölik qəhrəmancasına öldürülür. Becan madyanı gətirməyə o biri qardaş-Qər müvəffəq olur. Əhdinə dönük ağa qızını Qərə vermək istəmir. Döyüşdə yeddi qardaşdan altısını və oğlunu itirən Vardək dəhşətə gəlir. Daxilən alışıb yanır, zahirən əlçatmaz dağa dönür, düşmənin yanında özünü sındırmır.

Vardək özünə gələndə götür-qoy edir: qardaşlarını, oğlunu Pərişandan ötrü öldülər. Deməli, zorla olsa da Pərişanı Qərə alıb toyunu eləməliyəm, yas tutmaq hələ sonraya qalsın. Bu anda oxucu sanki ananın iki ürəyi, iki bədəni olduğunu duyur: birində Vardək oğlunun, qardaşlarının yasını saxlayır, birində övlad toyuna hazırlaşır.

Dastan toyla qurtarır.

Xalq Vardək surətini nəcib insan, son dərəcə qayğıkeş, fədakar, zəhmətsevən, bir ana kimi yaratmışdır. Vardək dastanda hadisələrin mərkəzində tez-tez görünən, aparıcı bir qüvvə kimi tərənnüm olunmuşdur.

"Məm və Zin" dastanında bir sıra mükəmməl qadın surətləri diqqətimizi cəlb edir. Qadın azadlığına dastanda xüsusi yer verilir, Zin və Pərinin timsalında dastan yaradıcıları bu azadlığın qadına gətirdiyi əzəməti, bəxtəvarlığı, vüqarlığı, bədii boyalarla tərənnüm etməyə çalışırlar.

Məm və Zinin səadəti üçün qardaşların comərdliyi, mərdanəliyi, mötəbərliyi də hələ son təminat deyil. Qəhrəmanların taleyini iftiraçılar, insan səadətini bayquş kisələri, ikiüzlülərin bəd əməlləri addımbaaddım izləyir. Dastanda xalqın təəssüf nidası görün necə də güclüdür:

Çi dinəke kaf-küne,

Çend bende navda rabüne,

Yek Meməyə, yek Zine,

Yek Ferhat, yek Şirine,

Yek Leyləyə, yek Mecnüne,

Bext ü mirazə xwe şanebün,

Qomsı ü nemam qelek hebün. . . 29

Sətri tərcüməsi:

Nə qəribə dünyadır;

Necə müxtəlif /taleli/ insanlar yaşayıb,

Onlardan biri Məm, biri Zin,

Biri Fərhad, biri Şirin,

Biri Leyli, biri Məcnun,

İstək və muradlarına çatmadı onlar

Böhtançı və aravuran çox idi.

Ardı var

Irak cumhurbaşkanlığına önerilen Kürt

Iraklı eski milletvekili Meşan Cuburi, cumhurbaşkanlığına Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) Politbüro üyesi Hoşyar Zebari'yi önerdi. Meşan Cuburi, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, "Herkes, cumhurbaşkanlığının Kürtlere verilmesi konusunda hemfikir. Adayın seçilmesi konusunda bir yarış söz konusu. Bana göre Hoşyar Zebari



bu göre uygundur" dedi. Eski parlamenter, "Hem içerde hem de dışarda çok iyi bir ilişkiye sahip olan Hoşyar Zebari, söz konusu makamı pasif halinden kurtararak, makama yeniden onur kazandırabilir" diye belirtti. Cumhurbaşkanı adayının Kürtlerden seçilirse KDP'den mi yoksa YNK'den mi olacağı hala netlik kazanmış değil. 2013'te Saddam Rejimi yıkıldıktan sonra Irak Cumhurbaşkanlığı görevi Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) Eski Genel Sekreteri Celal Talabani üstlenmişti. Sağlık durumundan dolayı görevi bırakan Talabani yerine ise YNK'li Fuad Masum geldi. Fuad Masum, 2014 yılından bu yana Irak Cumhurbaşkanlığı görevini yürütüyor. **Nerina Azad**

Rusya: ABD, İngiltere ve Fransa Suriye'yi vuracak

Rusya Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, ABD, İngiltere ve Fransa'nın Suriye'yi vurma hazırlığı yaptığı iddia edildi. Açıklamada, İdlib'e İngiltere tarafından eğitilen militanların gönderildiği ve bu kişilerin kimyasal saldırı mizansenini düzenleyerek saldırıya zemin hazırlayacağı savunuldu



Rusya Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, ABD, İngiltere ve Fransa'nın Suriye'ye yeni bir saldırı hazırlığında olduğu iddia edildi. Bakanlık sözcüsü Igor Konaşenkov tarafından yapılan açıklamada, İngiliz askeri şirketi Olive tarafından eğitilen bazı militanların İdlib'e gönderildiği ve burada 'kimyasal saldırı provokasyonu' için hazırlık bulunduğu ifade edildi. Açıklamada, "Militanlar, Beyaz Miğferler'in kıyafetlerini giyip kimyasal saldırı kurbanlarını kurturma mizansenini yapmakla görevlendirildi." ifadeleri kullanıldı. Konaşenkov ayrıca ABD'nin bu amaçla Basra Körfezi'ne 56 kruz füzesi taşıyan USS The Sullivans isimli destroyer'i gönderdiğini ve Katar'daki El Hudeyd hava üssüne de 24 havadan karaya füze taşıyabilen B-1B bombardıman uçağını konuşlandırdığını söyledi. Rusya Savunma Bakanlığı Sözcüsü Konaşenkov ayrıca geçtiğimiz günlerde ABD, İngiltere ve Fransa hükümetlerinin üst düzey isimlerinden gelen kimyasal saldırı uyarısının da bu hazırlığın bir parçası olduğunu belirtti. Geçtiğimiz günlerde Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton bir açıklama yaparak, "Esad, İdlib'de kimyasal silah kullanırsa güçlü bir yanıt veririz" ifadelerini kullanmıştı. **Nerina Azad**

ABD'den Rojava'ya gelişmiş sistem!

Batı Kürdistan'a (Rojava) Koalisyon güçleri tarafından uçuşa yasaklı bölgelerdeki hareketliliği takip etmek için radar sistemi kuruluyor.

Konuyla ilgili olarak, ABD liderliğindeki IŞİD terör örgütü ile Mücadele Koalisyonu tarafından Rojava'da radar kurma çalışmaları başlatıldığı açıklandı. Bölgedeki yerel haber kaynaklarından elde edilen bilgilere göre Radarların, ABD'nin de daha önce açıkladığı Suriye'nin kuzey ve güneyindeki uçuşa yasaklı bölgelerindeki hareketliliği takip etmek için kurulduğu belirtildi. Bu radar sistemi dışında, ABD ordusu tarafından Kobani'nin güneyindeki askeri havaalanı ve Heseke'ye bağlı Rimêlan bölgesinde radarlar kurulduğu kaydedildi. **Nerina Azad**

Irak'ta hükümet kurma çalışmaları... Kürtler kimi destekleyecek?

Irak'ta hükümeti kurmak için en büyük parlamento bloğunu oluşturma çabaları devam ederken, Kürtler'in, en büyük koalisyonu ilan etmek için iki rakip Şii grubundan birine destek vererek çok önemli bir rol oynaması bekleniyor.

Sünni ve Şii gruplar, yeni hükümetin kurulması için başta Kürdistan Demokratik Partisi (PDK) ve Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) olmak üzere Kürt partilerinin desteğini kazanmak için yarışıyorlar.

Kürdistan İslami Birlik Partisi'nin (Yekgirtu) üyesi Ebuberi Karwani, Kürtler'in şuanda Irak'ta güçlü bir konuma sahip olduğunu ve hükümeti oluştururken belirleyici bir rol oynayabileceğini söyledi.

Karwani, "Bütün Kürt partilerinin Sünni ve Şii gruplarıyla elde etmeyi hedefledikleri ortak hedefleri var. Bu, tüm siyasi partileri bazen ayrı ayrı olmakla birlikte, Kürtler'in hedeflerine ulaşmak için çalışmaya yönlendiriyor" dedi.

Demokrasi ve Adalet Koalisyonu üyesi Newzad Salih, bazı Kürt partilerinin seçim sonuçlarıyla ilgili kaygılarını dile getirirken, Kürtler'in birlikten daha fazlasını başardıklarını belirtti.

Kazanan Sünni listelerden oluşan Ulusal Cephe Koalisyonu, dün yaptığı açıklamada, şu ifadelere yer vermişti: "Ülkeyi sağlam temeller üzerine yeniden inşa etmek ve 2003'teki eski rejimin çöküşünden bu yana yaşanan başarısızlıkların üstesinden gelmek için Kürtler'le ilk anlaşmaya vardık."

Bir sonraki hükümetin kurulması için Kürtler'in desteğini kazanmak için iki ortak Irak koalisyonu yarışıyor. Bir yanda, Sairun Koalisyonu Başkanı Başkan Muqteda es-Sadr ve el-Nasr Koalisyonu Başkanı olan Irak Başbakanı Hayada Abadi ve diğer tarafta Maliye Maliki Yasa Devleti Koalisyonu ve Hadi Amiri'nin Fetih Koalisyonu.

YNK: PDK olmadan Kürtler kaybediyor

Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) Kerkük Teşkilatı Sorumlu Yardımcısı Cemal Şükür, "Kürdistan Demokrat Partisi'nin (PDK) Kerkük'e dönüşü elzemdir. PDK'nin yokluğunda hem Kerküklüler hem de Kürtler'in kayıpları büyük oldu" dedi.



K24'e konuşan YNK Kerkük Teşkilatı Sorumlu Yardımcısı Cemal Şükür, "Tüm Kürdistan güçlerinin Kerkük'e dönmelerinden memnuniyet duyarız özellikle de PDK'nin. Çünkü PDK'nin yokluğunda hem Kerküklüler hem de Kürtler'in kayıpları büyük oldu" ifadelerini kullandı.

PDK'nin Kerkük'ten çekilmesinin İl Meclis üyeleri üzerindeki baskının artmasına neden olduğunu belirten Şükür, "Kerkük'te Kürt bir valinin

Kürt partileri, hangi tarafa destek vereceklerini henüz kesinleştirmeyen, Kerkük ve diğer Kürdistan idaresi dışında kalan



Kürdistanî bölgelerde (tartışmalı bölgeler) durumun normalleştirilmesi ve Peşmerge Güçleri'nin sözkonusu bölgelere geri dönmelerinin Kürtler'in en önemli şartları olduğu belirtiliyor.

Sünniler Başkan Barzani'yle görüştü

Irak Vatan Cephesi Koalisyonu temsilcileri, 19 Ağustos'ta Başkan Mesud Barzani ile, yeni hükümetin kurulmasını görüştü.

Görüşmede, Irak'taki siyasi süreç, yeni hükümetin kurulması ve geçmişte yapılan hataların göz önünde bulundurularak tecrübelerden yararlanılması konuları ele alınmıştı. Irak Vatan Cephesi Koalisyonu'nun lideri Xemis Xencer, görüşmeyle ilgili "Irak'ta anayasenin uygulanması ve haklarımızın garanti altına alınması konularında Başkan Barzani'yle hemfikiriz" ifadelerini kullandı.

Rakip Şii Gruplar Kürdistan'a Geliyor

Ammar Hekim'in liderliğini yaptığı Hikme Koalisyonu Başkanlık Konseyi Üyesi Abdullah Zeydi, Irak'ta en büyük parlamento grubunu kurmak için anlaşan tarafların, Kürtler'i bu itti-

faka dahil etmeye ikna etmek için Kürdistan'a ortak bir heyet göndereceklerini söylemişti.

Abdullah Zeydi, "Sairun ve Hikme

koalisyonları diğer taraflarla beraber Kürtler'in de bu ittifaka katılmasını arzu ediyor. Tüm kesimlerin temsilcilerinin sağlanması önemli" ifadelerini kullanmıştı.

Hadi Amiri'nin liderliğini yaptığı Fetih Koalisyonu ile Nuri Maliki'nin Kanun Devleti Koalisyonu ortak heyetinin de, Irak'ta hükümet kurma çalışmaları kapsamında temaslarda bulunmak üzere Kürdistan'a geleceği bildirilmişti. Hadi Amiri'nin liderliğini yaptığı Fetih Koalisyonu yetkilisi Ahmed Ezedi, "Irak'ta hükümeti kurma çalışmaları kapsamında en büyük grubu oluşturmak için uzlaşmaya varan taraflar, bu konuda görüşmeler yapmak amacıyla Kürdistan'a ortak heyet gönderecek" şeklinde konuşmuştu. Irak'ta 12 Mayıs'ta yapılan genel seçimin ardından Şii ve Sünni taraflar, Erbil'den yeni hükümette aktif rol almasını isterken Erbil, Kürtler için bazı önemli prensipler olduğunu vurguluyor. Kürtler, önceki dönemlerde yapılan hataların tekrarlanmamasından yana.

Bunun için de gerçek bir ortaklık ve anayasanın tam anlamıyla uygulanmasını istiyor. **nerinaazad.org**

olarak nitelendirilen bölgelerin geleceğinin, yapılacak nüfus sayımı ve referandumla belirlenmesi gerektiği maddesini ekledi.

Ancak, Kürtler'in bütün ısrarına rağmen bu madde Bağdat yönetimi tarafından uygulanmadı.

Yine anayasaya göre, bu bölgelerde güvenliğin, peşmergeler ile Iraklı güçler tarafından sağlanması gerekiyor. 2003'ten sonra uygulama bu şekilde oldu ancak IŞİD'in 2014'te ortaya çıkmasıyla Iraklı güçler Kerkük dahil bu bölgelerden kaçtı.

Terörle mücadele süreci boyunca Peşmerge Güçleri bütün bu bölgelerde güvenliği tek başına sağladı.

25 Eylül 2017'de yapılan Kürdistan bağımsızlık referandumuna Kerkük İl Meclisi de oy çokluğuyla katılma kararı almıştı. Kerkük İl Meclisi ayrıca, Irak bayrağının yanısıra Kürdistan bayrağının da resmi kurumlarda bulundurulmasını kararlaştırmıştı. Bu gelişmelerden sonra Bağdat yönetimi, 16 Ekim'de ordu birlikleri ile Haşdi Şabi'yi Kerkük ve diğer bölgelere saldırttı. Sözkonusu bölgeler o tarihten bu yana Iraklı güçlerin denetiminde ancak özellikle son dönemlerde bölgede güvenlik açığının yaşanması ve IŞİD'in saldırıları tedirginliğe yol açmış durumda. **Nerina Azad**

140'inci madde

Baas rejiminin devrilmesinden sonra Erbil ile Bağdat, Irak Anayasası'na, "tartışmalı bölgeler"

Kılıçdaroğlu'ndan Cumartesi Annelerine destek

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Cumartesi Anneleri'nin eylemine izin verilmemesine tepki gösterdi. Kılıçdaroğlu, "Bu annelerin çocuklarını kim katletti? Devletin görevi onları katledenleri bulmak. Bulmuyorsunuz, özrünüz kabahatinizden büyük ve kalkıyorsunuz



bu annelerin üzerinde baskı kuruyorsunuz, copla şiddetle dağıtmaya çalışıyorsunuz" dedi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Cumartesi Anneleri/İnsanları'na Galatasaray Meydanı'ndaki 700. hafta buluşmasında uygulanan polis şiddetini eleştirdi.

Ankara'da gazeteci Baki Özilhan'ın cenaze töreninde gazetecilerin konuya ilişkin sorularını yanıtlayan Kılıçdaroğlu, Cumartesi Anneleri'nin çözüm sürecinde Tayyip Erdoğan'la görüşüğünü, ama kendilerine verilen sözlerin hiçbirinin tutulmadığını hatırlattı.

Kılıçdaroğlu özette şunları söyledi:

"Bari kemiklerini verin diyorlar"

"Ne istiyor bu anneler, 700 haftadır çocuklarının mezarı nerede bunu öğrenmek istiyor. Bir anne için

bundan daha haklı bir talep olabilir mi?"

"Bu çocukların annelerini eşlerini birileri katletmiş öldürmüş, yok. Mezarını bulun bari kemiklerini bize verin, bari hiç değilse mezarının başına gidip bir dua okuyup bari bir çiçek koyalım diyorlar.

"Anneler adına üzgünüm"

"Verilen sözlerin hiçbirisi tutulmadı. Bu anneleri anlamak lazım, anneleri anlamayan bir evlat olabilir mi?"

"Merak ediyorum, bu annelere baskı kurmak, şiddet uygulamak, copla biber gazıyla perişan etmek... İnsanda biraz vicdan, ahlak, iman, inanç bir parça olması lazım.

"Hiçbirisi yok bunlarda. Son derece üzgünüm. Anneler adına üzgünüm.

"Bu annelerin çocuklarını kim katletti?"

"Bu annelerin çocuklarını kim katletti? Devletin görevi onları katledenleri bulmak. Siz bulmuyorsunuz, özrünüz kabahatinizden büyük ve kalkıyorsunuz bu annelerin üzerinde baskı kuruyorsunuz, copla şiddetle dağıtmaya çalışıyorsunuz.

"700 haftadır bu annelerin hiçbirisi, hiçbir kimsenin canının incitmedi. Kimseye bir fiske bile vurmadi. Çünkü bunlar anne, bunların haklı talepleri var.

"Devlet neden vardır, adaleti sağlamak için. Bunlar ne istiyorlar adalet istiyorlar. 'Bizim çocuklarımızı kim öldürdü' diye soruyorlar."

"Boşuna 'dikta yönetimi' demiyoruz"

"Dikta yönetiminde ancak buna benzer olaylar olur. Biz de boşuna 'Dikta yönetimi var' demiyoruz. 'Bütün bu olaylar bütün dünyanın gözünde Türkiye'nin itibarını sarsıyor, yazık günahıdır."

Nerina Azad

Belçika Parlamentosu'ndan Güney ve Batı Kürdistan'a ziyaret

Avrupa Parlamentosu (AP) Kürdistan Bölgesi Temsilcisi Dilaver Ajgeyi, Belçika Parlamentosu'ndan bir grup parlamenterin gelecek hafta Kürdistan Bölgesi'ni ve Batı Kürdistan'ı ziyaret edeceğini söyledi.

Dilaver Ajgeyi, "Belçika Parlamentosu Dış İlişkiler departmanından bir grup üye ile bazı gazeteciler Kürdistan Bölgesi'ni ziyaret ederek, Kürt siyasetçilerle görüşecekler" dedi.

Rudaw'da yer alan haberde söz konusu ziyaretin amacına ilişkin ise Ajgeyi, heyetin Kürdistan Bölgesi ile bölgede son yaşanan gelişmeleri yakından görmek olduğunu belirterek, "Bu ziyaret özellikle Erbil ile Bağdat arasında yaşanan son gelişmeler ve seçim sonrası Irak'taki mevcut durumu yerinden gözlemlemek amacıyla gerçekleştirilecek" diye konuştu.

Dilaver Ajgeyi, heyetin Kürdistan Bölgesi ziyaretinin



ardından Rojava'yı da ziyaret edeceğini söyledi.

Heyet, Kürdistan, Irak ve Rojava ziyaretlerinin ardından hazırlayacakları gözlem ve değerlendirme raporunu, Belçika Parlamentosu'na sunacak.

Rudaw

Şiiler'in Kürdistan yarışı!

Ammar Hekim'in liderliğini yaptığı Hikme Koalisyonu Başkanlık Konseyi Üyesi Abdullah Zeydi, Irak'ta en büyük parlamento grubunu kurmak için anlaşan tarafların, Kürtler'i bu ittifaka dahil etmeye ikna etmek için Kürdistan'a ortak bir heyet göndereceklerini söyledi.

Bağdat Elyewm sitesine

katılmasını arzu ediyor. Tüm kesimlerin temsiliyetinin sağlanması önemli" ifadelerini kullandı.

Diğer Şii Koalisyonu da Geliyor

Hadi Amiri'nin liderliğini yaptığı Fetih Koalisyonu ile Nuri Maliki'nin Kanun Devleti Koalisyonu ortak heyetinin de, Irak'ta hükümet kurma çalışmaları kapsamında temaslarda bulunmak üzere Kürdistan'a gele-



konuşan Hikme Koalisyonu Başkanlık Konseyi Üyesi Abdullah Zeydi, "En büyük parlamento grubunu oluşturan taraflar, Kürtler'i de bu gruba dahil etmek istiyor, bunun için Kürdistan Bölgesi'ne ortak bir heyet göndereceğiz" dedi. Abdullah Zeydi, "Sairun ve Hikme koalisyonları diğer taraflarla beraber Kürtler'in de bu ittifaka

ceği bildirilmişti.

K24'e konuşan Hadi Amiri'nin liderliğini yaptığı Fetih Koalisyonu yetkilisi Ahmed Esedi, "Irak'ta hükümeti kurma çalışmaları kapsamında eb büyük grubu oluşturmak üzere taraflar, bu konuda görüşmeler yapmak amacıyla Kürdistan'a ortak heyet gönderecek" dedi.

Ahmed Esedi, ortak heyetin Kürdistan'a ziyaretinin birkaç gün içinde gerçekleşebileceğini de sözlerine ekledi.

Heyetin, Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) ve Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) yetkilileriyle bir araya gelmesi bekleniyor.

19 Ağustos'ta Sünni Irak Vatan Cephesi Koalisyonu heyeti, başkent Erbil'de Başkan Mesud Barzani'yle bir görüşme gerçekleştirmişti.

Başkan Barzani'nin resmi sayfasından yapılan açıklamada, iki tarafın, anayasaya bağlılık konusunda garanti ve bir mekanizma olmasında hemfikir olduğu ve ülkenin yönetilmesi ile bileşenlerin dışlanmaması için anlaşmaların uygulanması konularında ortak görüş bildirdiği kaydedilmişti.

Kürtlerle Görüşmeler

Irak'ta 12 Mayıs'ta yapılan genel seçimin ardından yeni hükümetin kurulması için Bağdat ve Erbil arasında görüşme trafiği başladı. Şii ve Sünni taraflar, Erbil'den yeni hükümette aktif rol almasını isterken Erbil, Kürtler için bazı önemli prensipler olduğunu vurguluyor. Kürtler, önceki dönemlerde yapılan hataların tekrarlanmamasından yana. Bunun için de gerçek bir ortaklık ve anayasanın tam anlamıyla uygulanmasını istiyor.

Nerina Azad

Mustafa Özçelik: 'Faili Meçhul' katledilen sendin, bendim!

Devlet çözümün şiddette, savaşta ve Kürt düşmanlığında değil; sivil, demokratik, siyasal yollarda ve diyalogda olduğunu hala anlamak istememektedir.

Cumartesi Anneleri'nin 700. oturma eylemi girişimine devletin saldırısı, insanlıktan uzak, çağdışı, bozuk fabrika ayarlarına dönüşün yeni bir göstergesidir. 17 bin 'Faili meçhul'ü gerçekleştirenler bugün de ya devletin değişik organlarına danışmanlık yapmakta ya da kendileri veya çocukları devletteki görevlerini sürdürmektedirler.



95 yılda onlarca kez 17 bin 'faili meçhul'ü gerçekleştiren bu devlet, 2002-2010 arası kısmi değişimden çark ederek, bugün tekrar 'faili meçhul'cülerin zihniyetiyle yönetilmekte ve hala 17 bin 'faili meçhul'den duyulan korkunun ecele faydasının olmayacağını anlamamakta diretmemektedir.

Devlet çözümün şiddette, savaşta ve Kürt düşmanlığında değil; sivil, demokratik, siyasal yollarda ve diyalogda olduğunu hala anlamak istememektedir. Elbette ki Kürtler olarak bizlerin de bugün şiddetin çözümsüzlüğü derinleştirdiğini, kazanımlarımızı ortadan kaldırdığını, devamıza ve halkımıza zarar verdiğini görmemiz gerekmektedir.

Evet, bugün İstanbul'da partili arkadaşlarımız da Cumartesi Anneleri'nin eylemini desteklemek için, 17 bin 'faili meçhul'ü gerçekleştirenleri lanetlemek için eylem yerindeydiler, gazlı saldırıya uğradılar. Bugün 17 bin annenin yüreklerinden kayan yıldızlarla bir kez daha buluşma günüydü. Hiç bir sebep Cumartesi Anneleri'nin yanında olmaya engel olmamalıdır. Çünkü bugün 'kayıb ettirilen' sendin, bendim; sen ya da ben de olabilirdik. Ve Cumartesi Anneleri eylemini hiç kimse kendisine mal etmeye kalkışmamalı, bu onurlu sivil ittiadsızlık eylemini suistimal etmemelidir. Bu etkinlik, insanlığın ortak vicdanının etkinliğidir. Ve bu duruş, bir gün mutlaka 'her türlü faili meçhul'e karşı duruşuna da bir sembolü olacaktır, olmalıdır.

Nerina Azad

Türkiye'den Rusya'ya İdlib operasyonu önerisi: ÖSO!

Suriye ordusunun İdlib operasyonu hazırlıkları sürerken, Türkiye'nin Rusya nezdinde yaptığı diplomatik görüşmelerde kamuoyuna yansıtılanların dışında ilginç önerilerde bulunduğu iddia ediliyor.

Moskova'da yapılan Türk-Rus görüşmelerinin içeriği hakkında IMPNews'e bilgi veren Mukaveme Suriyyi Lideri Mihrac Ural Moskova'da yapılan görüşmelerde Türk



tarafının 'İdlib'de Heyet Tahrir el Şam yani Nusra ve Ahrar el Şam'a karşı yürütülecek savaşta ÖSO güçlerinin de yer almasını istediğini' aktardı. Türk tarafının bu görüşü Rus heyetine sunduğunu belirten Ural şöyle dedi: "Rus tarafı ısrarla Astana anlaşmalarıyla Türkiye'nin bölgede kurduğu 11 gözlem noktasının işlevini ve yükümlülükleri hatırlatılarak, BM terör listesinde yer alan ve Türk tarafının tasfiye etmeyi taahüt ettiği terör gruplarına karşı hiç bir adım atmadığını, bu nedenle Suriye ordusunun kendi topraklarında bu hakkı kullanmasına saygı göstermesi gerektiğini istenmiştir. Türk tarafı Astana anlaşması gereği bu radikal grupları bir biçimde denetim altına alarak ya da tasfiye ederek yükümlülük üstlenmiştir. Ancak bu süreçte bu grupların bir türlü dizginlenememesi, 'gerginliği azaltılma bölgelerinde' gerginliğin sürekli daha da tırmandığı Türk heyetine hatırlatılmış, bu bölgede halkın terör örgütlerinden korunmasını sağlamadığı belirtilmiştir." Suriyeli yetkililer de Türkiye'ye verilen zaman süresin de bir adım atılmadığı, bu radikal grupların dahada palazlandırıldığını ve bu zamanın dolmasıyla bu gün Suriye ordusu kendi topraklarında bu gruplara yönelik her türlü hareket etme hakkına sahip olduğunu ve İdlib operasyonunun bir an önce başlatılması kararlılığında olduğunu belirtiyorlar.

Nerina Azad

Şandekê amerîkî serdana Şedadê dike

Şandekê amerîkî bi armanca pêdaçûn û naskirina rewşa navçeyê serdana bajarokê Şedadê yê Rojavayê Kurdistanê kir.



Çavkaniyê aqêdar ji BasNewsê re ragehand ku, îro Şemiyê 25.8.2018 şandekê amerîkî bi serokatiya nûnerê wezaretê derve ya Amerîkayê Wiliyam Robak serdana bajarokê Şedadê kir û li gel encûmena sivil a wî bajarokî civiya.

Heman çavkaniyê da zanîn ku, serdana wî berpirsê amerîkî di demekê de tê ku, hêzên hevpeymanîya navnetewî navena bajarokê Şedadê a leşkerî berfirehtir dikin û hejmarek pêdawîstiyên şer jî li wê navendê bi cih kirine. Berî niha jî nûnerê wezaretê derve ya Amerîkayê Wiliyam Robak li gel şandekê serdana bajarê Reqa, Tepqa, Êyn Îsa û Kobanê jî kiribû.

BasNews

Wezîrê Derve yê Sûriyê serdana Rûsyayê dike

Balyozê Sûriyê li Mosko yê Riyad Hedad ragehand ku, dawîya vê mehê Wezîrê Derve yê Sûriyê Welîd Muelim serdana Mosko yê dike.

Di kongireyê rojnamevanî de balyozê Sûriyê li Mosko yê Riyad Hedad amaje bi serdana Mulim jî



Rûsyayê re kir û got ku, ew serdan di çarçoveya karê komîteya hevbeş a şewirmendiyê ya ku, di navbera herdu welatan de ye. Herwiha balyozê Sûriyê li Mosko yê Riyad Hedad da zanîn ku, serdan dê di dawîya vê meha de Tebaxê were pêkanîn bê ku, ti zanyariyên din derbarê wê serdanê aşkere bike.

Serdana wezîrê derve yê Sûriyê jî Rûsyayê re di demekê de tê ku, niha Rûsyayê li ser projeya veşandina penaberên Sûriyê kar dike û ji bo vê yekê hejmarek navendên pêşwazîkirina penaberan li navçeyên cuda yê Sûriyê ava kirine.

BasNews

Kombûna Dayikên Şemiyê: 100 kes hatin girtin

Li Tirkîyê polîsan destêwerdan di kombûna Dayikên Şemiyê ya li Stenbolê de kirin û 100 kes hatin girtin. Dayikên Şemiyê îro hewl dan ku li bajarê Stenbolê li Meydana Galatasarayê kombûna xwe ya 700emîn bikin, lê polîsan destêwerdanêke tund kir û li gor zanyariyên dawî



100 kes hatine girtin. Parlementerê CHPê Sezgîn Tanrîkulu ragihand, kombûna çalakiya Dayikên Şemiyê li ser fermana Wezîrê Navxwe Suleyman Soylyu hatiye qedexekirin. Dayikên Şemiyê ew dayikên ku zarokên wan di girtîgehan de hatine kuştin, lê kujerên zarokên wan aşkere nebûne ne. Ji bo aşkerekirina kujeran jî sala 1995an ve li Meydana Galatasarayê kom dibin.

kurdistan24.net

Parlamentera berê ya HDPê li Yunan doza penaberiyê kir



Parlamentera berê ya HDPê ya bajarê Şimexê Leyla Birlik li Yunaistanê doza penaberiyê kir. Li gora

nûçeya BBC berpirsên hukumeta Yunan doza penaberiyê ya Leyla Birlik piştrast kirine û Leyla bi rêyên ne yasayî derbasî Yunaistanê bûye.

Leyla Birlik li bajarê Aleksandropolis hêviya bersiva dezgehê benaberan ya Yunane.

Parlementerên berê yê HDPê piraniya wan di hilbijartinan de neketin lîsteyê û nehatin hilbijartin. Hinek ji wan derketin derveyê Tirkîyê û li welatên Ewropayê doza penaberiyê kirin û hinek jê di girtîgehan de û tene dadgeh kirin. Tê zanin ku di hilbijartinan de piraniya parlementerên hatin hilbijartin yan Tirkin û yan jî yê kurd jî kurdeyatîyê dûrin. Vêca rewşek weha de dema yê kevin tên girtin û direvin derveyê Tirkîyê biçek bê jî balkêşe.

rojevakurd.com

Şandekê parlamentoya Belcîka serdana Herêma Kurdistanê dike

Nûnerê Hikûmeta Herêma Kurdistanê li Parlamentoya Yekîtiya Ewropayê ragehand ku, biryare heftiya bê şandekê parlamentoya Belcîkayê serdana Herêma Kurdistanê bike û li gel serkirdeyên siyasî yê Herêma Kurdistanê bicive.

Nûnerê Hikûmeta Herêma Kurdistanê li parlamentoya Yekîtiya Ewropayê Dîlawer Ajgeyî ji BasNewsê re ragehand ku, şandekê peywendiyên derve ya Parlamentoya Belcîkayê û hejmareke rojnamevanên wî welatî dê heftiya bê serdana Herêma Kurdistanê dike û li gel serkirdeyên siyasî dicive.

Nûnerê Hikûmeta Herêma Kurdistanê li parlamentoya Yekîtiya Ewropayê da zanîn ku, ew şand dixwaze guhertinên dawî nê li

Herêma Kurdistanê û navçeyê jî kir ku, ew şandekê piştî Herêma Kurdistanê serdana Rojavayê Kurdis-



peywendiyên Hewlêr û Bexdayê tanê jî dike û raportekî amade bike binirxîne, taybet guhertinên piştî û pêşkeşî Parlamentoya Belcîkayê helbijartinên Iraqê. Herwiha aşkere dike.

BasNews

Opozîsyona Sûriyê bang li PYDê kir medreseyên Suryaniyan veke

Rêveberiya Rojavayê Kurdistanê, ku di destê PYDê (baskê PKKê li Sûriyê) de ye, bi behaneya nebûna mohletê, rê nade medreseyên Suryaniyan bîn vekirin. Opozîsyona Sûriyê nerazîbûn nîşan da.

Desteya Kordînasyona Niştîmanî ya Sûriyê, ku beşek ji opozîsyona Sûriyê ye, di daxuyaniyekê de ragihandiyê, rêveberiya Rojava roja 7 vî mehê medreseyên Suryaniyan li deverên Malîke, Dirbêsiyê û çend deverên din yê Rojava girtiye. Di demekê de ku ew medrese ji sala 1935 ve û bi destûra fermî ya hikûmeta Sûriyê vekirî ne.

Di daxuyaniyê de hatiye gotin ku ew medrese bi behaneya nebûna mohletê û xirabiya metodên xwendinê jî aliyê rêveberiya Rojava ve hatine girtin.

Desteya Kordînasyona Niştîmanî li hember wê yekê nerazîbûn nîşan daye û ragihandiyê, girtina wan medreseyan tê wateya bêparkirina zarokên kurd, ereb û suryanî jî xwendin û perwerdê.

Wê organa opozîsyona Sûriyê daxwaz ji rêveberiya

Rojava kiriye dest ji wê siyaseta xelet berde û wan medreseyên ku hatine girtin, dîsa veke.



Li Rojavayê Kurdistanê sîstema perwerde û xwendinê li ser esasê "îdeolojiya PKKê" hatiye avakirin, ji ber wê jî yê ku li derveyî wê îdeolojiyê derkevin, bi behaneyên sosret tên astengkirin.

rojevakurd.com

Sê çekdarên Heşda Şeibî li Şingalê şewitîn



Li Şingalê agir bi otombêleke Heşda Şeibî ket û sê çekdar di nav de şewitîn ku di encamê de, du çekdaran canê xwe jidest dan û yekî din jî birîndar bû. Qayimqamê sepandî yê Şingalê (Fehed Hamid) ji Kurdistan24ê re got: Îro berî nîvro, li ser rîya hêla 47an, ku Iraq û Sûrya bi hev girê dide, di dema bicîkirina erkên xwe de, agir bi otombêleke Heşda Şeibî ket û sê çekdar bi giranî birîndar bûn, piştê du ji wan çekdaran canê xwe jidest dan û termên wan ji bo Tele'ifer hatin veguhestin, yê birîndar jî, ji bo nexweşxaneyê serbazî ya Heşdê li gundê El-Werdiye hat veguhestin. Ev yek di demekê de ye, ku çend rojan berî niha, çekdarên Heşdê ji devera Şingalê vekîşyan, lê gellek caran, ji devera Be'ac û Tele'ifer tên Şingalê.

kurdistan24.net

Kerkûk: Moşekli pêş avahiya Kurdsat ê ket

Li bajarê Kerkûk ê moşekê li pêş navenda avahiya kenala Kurdsat ê ket xwerê. Li gor ragihandin peyamnêrê Kurdsat ê li Kerkûk ê ku doh di demjimêr 12:47 xulek ji şevê moşekê li pêş avahiya ket lê ti zîyanên canî encam ne da tenê zîyanê madî çêkir.

Amaje bi wê yekê jî kir ku heta niha aliyê berpirsyar bi wê êrîşê ne hatiye diyar kirin.

PUKmedia



Parlemerterê HDP: Nebûna nûnerek Kurd di desthilatê de, wêneyê rastiya Tirkîye ye

Parlemerterê Şimexê yê Partiya Demokrasî ya Gelan (HDP) Huseyin Kaçmaz, di bernameya BasîRoj a Kurdistan24 de pergala

Liser vê pergalê jî lêkolîn nehatine kirin, bi lez û bi daxwaza Serokomar hatiye organizekirin. Kaçmaz, hevpeymaniya di

Parlemerterê HDP herweha siyaseta Suriye ya Enqereyê wekî siyasetek binkeftî binav kir.

Siyaseta desthilatê hemberî HDP wekî nêzîkahiyeke izolasyonê diyarkir. HDP di platformên siyasî û raya giştî de nikarin azadane ramanên xwe binin ziman.

Girêdayî rexneyên Selahattin Demirtaş û Idris Baluken beramberî HDP ku pasîf e, Kaçmaz got ku: "her du birêvebirên me yên berê ji alî desthilatê ve hatine dîl girtin. Di navbeyna HDP û wan de tu problem nîn in. Hin alî dixwazin, wekî ku pirsgrêk hene bidin diyarkirin, lê ne rast e". Liser izolekirina aliyê Kurdistanî jînav HDP (wekî Osman Baydemir, Ahmet Turk, Leyla Zana, Adem Gevêrî, Lezgîn Botan û h w d).. Kaçmaz got: ew mînakên hatî dan niv ji wan siyaseta li wan hatiye qedexa kirin, hin ji wan nekarîne bibin namzet ji bo parlementeriyê. Herweha Huseyin Kaçmaz got ku: Di desthilatê de nûnerek Kurd jî nîn e, û ev mînakê xerab a nêzîkahiya desthilata AK Partiyê ye û kiriyarek ji xwe dijî demokrasîyê ye... kurdistan24.net



KAÇMAZ: HIKÛMETA TIRKIYÊ KURDAN QEBÛL NAKE

nû ya Serokomariyê ya Tirkîye, Aloziyên ligel Amerîka û Sekna HDP nixand. Kaçmaz, pergala nû ya Tirkîye nekariye û nayê çaverêkirin ku bibe sistemê demokratîk a çareserîya pirsgrêkan li Tirkîye. Mînak a wekî wê jî li cîhanê nîn in, liser bîngeha desthilata takekesî hatiye saz kirin. Pirsgrêkên Tirkîye bi vê pergalê kûrtir dibin. Ji pirsgrêka Kurd re jî diyar e dê nikaribe bibe çareserî.

navbeyna AK Partî û MHP de jî, wekî tifaqek dijî Kurdewarî û Kurdistanê binav kir. Lê dê çi encamê ji vê siyaseta negre. Siyaseta 100 salî ya bi tade û zorê nêzîkahiya pîrsa Kurd nekariye bibe çareserî. Girêdayî referendûma Serxwebûna Kurdistanê jî, helwêsta ve Hevpeymaniyê liber çavan bû. Di dijberiya Kurdistanê de, dikare ligel her aliyekî – Ebadî, Heşda Şabî jî tifaqê bike.

Efrîn.. Grûpên çekdar gora Dr. Nûrî Dêrsimî dişkin

Li Efrînê, çekdarên ser bi artêşa Tirkîyê ve destdirêjîyê li ser gorên kesayetiyê Kurd Dr. Nûrî Dêrsimî û hevjîna wî Ferîda Dêrsimî dikin û wan goran şikandin.

Çalakvanên ji Efrînê wêneyên gora kesayetiyê Kurd Dr. Nûrî Dêrsimî û hevjîna wî Ferîda Dêrsimî ji K24ê re birê kirin û dan zanîn, ji pêr ve gora Dr. Nûrî Dêrsimî û hevjîna wî ji aliyê çekdarên ser bi artêşa Tirkîyê ve hatine dizîn û şikandin.

Dan zanîn jî, çekdaran hemû kelûpelên di mezarê Henan û mizgefta wê de jî dizîne û piştre jî ew mezar wêran kirine.

Siyasetmedar û rewşenbîrê Kurd Dr. Nûrî Dêrsimî ku di sala 1894an de li Dêrsima Bakurê Kurdistanê jidayik bûye û di salên 40î yê sedsala bûrî koçî Heleba Sûriyê kiribû di sala 1973an de koça dawiyê kir. Dr. Nûrî Dêrsimî berî mirina xwe gora xwe li

Mezara Henan a li Efrînê kolabû û wesiyet kiribû li wir bi xakê bê spartin.



Di sala 1991an jî hevjîna wî Ferîda Dêrsimî koça dawiyê kir û li kêlekê hevjinê xwe Dr. Nûrî Dêrsimî li Mezara Henan bi xakê hat spartin.

Mezara Henan ku tê de mizgeftê û gora kesayetiyê Kurd Nûrî Dêrsimî û hevjîna wî heye,

navdartin mezara Efrînê ye û cihêkî wê ya taybet li cem Efrîniyan heye. Li tenişt mezarê jî



goristaneke mezin heye.

Artêşa Tirkîyê û grûpên çekdarên ser bi wê ve di roja 18ê Adara bûrî de derbasî Efrînê bûn û dagîr kirine, gelek cih û şûnwarên dîrokî û olî wêran kirine, bi taybet cih û şûnwarên olî yê Êzîdî û Xiristiyanî. kurdistan24.net

Welatiyekî Efrînê ji eşkenceyê canê xwe jidest da

Welatiyekî Efrînê ku ji aliyê grûpên çekdar ve hatibû girtin ji ber eşkenceya tund canê xwe ji dest da.



Çalakvanên ji Efrînê ji K24ê re ragihandin, welatiyê bi navê Seîd Teter yê (53 salî) yê ji gundê Ereba yê navçeya Mabeta, berî bi demekê ji aliyê grûpa Fetih ve bi armanca standina pereyan hatibû

girtin, lê rewşa wî ya tenduristî jî ber lêdan û eşkencê gelek xirab bûbû, loma çekdaran ew berdan.

Pişt re Seîd Teter bo nexweşx-



aneyeke bajarê Kilîsê yê Tirkîyê ve hat veguhestin û li wir canê xwe ji dest da. Çalakvanan dan zanîn jî, Li heman gundê Ereba milîsên grûpa Cebhe El-Şamiyê berî bi heftiyekê heft ciwanên

gund revandine û heya niha jî rewşa û çarenivîsa wan ne diyar e. Kesên ku ji nav girtiyan hatine naskirin ev in: Ciwan Îbiş, Îbiş Hebeş, Welat Teşî, Xelîl Hesen û Mihemed Teter in.

Ji dema dagîrkirina Efrînê ji aliyê artêşa Tirkîyê û grûpên çekdar di 18ê Adara bûrî de, bînpêkirinên mafên mirovan li ser destên grûpên çekdar ve bi awayekî berçav roj bi roj zêdetir dibin û artêşa Tirkîyê jî tenê çavdêriyê dike bê ku destêwerdanê bike.

Grûpên çekdar bi armanca wergirtina pereyan bi awayekî rêxistinkirî welatiyên Efrînê direvînin û eşkence didin û ta niha gelek welatî jî ji ber eşkenceyan ve canê xwe jidest dane. kurdistan24.net

Peyvdarê YPGê nûçeya tevlibûna operasyona Idlibê red dike

Peyvdarê Fermî yê Yekîneyên Parastina Gel (YPG) Nûrî Mehmûd radigihîne, operasyona Idlibê berde-wamiya bazara li Sochî û Astanyê ya di navbera Tirkîye û Îran û Rûsyayê de ye. Rûsya û Tirkîye naxwezîn aramî û çareserîya siyasî li Sûriyê bipêş keve.



Peyvdarê Fermî yê YPGê Nûrî Mehmûd beşdarî bernameya "Basî Roj" a K24ê bû û li ser beşdariya YPGê di operasyona Idlibê de got: Ti rastiya wê nûçeyê nîn e. Hin dezgehên ragihandinê yên ser bi Tirkîyê ve ev nûçe belav kirine. Operasyona Idlibê şanoyek di navbera Rûsya û Tirkîyê de ye û di berjewendiyê wan welatan de ye, ne di berjewendiyê gelê Sûriyê de ye.

Herwiha got, operasyona Idlibê berde-wamiya bazara ku li Sochî û Astanyê di navbera Tirkîye û Îran û Rûsyayê de ye. Rûsya û Tirkîye li ser Idlib û Sûriyê bi giştî di bazarê de ne û naxwezîn aramî û çareserîya siyasî bipêş keve, ji ber ku ew yek nakeve berjewendiyên wan.

Herwiha got: "Ji şerê Efrînê û vir ve tiştê em di hundirê Sûriyê de dibînin ku Rûsya şer dike, ne artêşa Sûriyê. Me xwast ku rêjîma Sûriyê were Efrînê û yek-parîya axa Sûriyê biparêze, lê ew ne xwedî wê karîne û wê biryarê bû. Niha jî li Idlibê Sûriyê nikare, heger şer bibe, Rûsya dê şerê li Idlibê bike." kurdistan24.net

Rûsya: Du keştiyên cengî yê Amerîkî ji bo êrîşî Sûryê bikin hatine navçeyê

Wezareta Bêrevaniya Rûsî ragihand, ku keştiya cengî ya Amerîkî (USS The Sullivans) gihîştê Kendava Erebi û 56 mûşekên Kruz li ser piştê wê ne. Peyvdarê bi navê Wezareta Bêrevaniya Rûsî (Igor Konashinkov) diyar kir, ku keştiya mûşekavê ya Amerîkî B-1B, jî gihîştîye bîngeha (Udêd) ya Amerîkî li Qeterê û 24 mûşekên bibask ji corê (AGM-158 JASSM) li ser piştê wê ne. Igor Konashinkov tekez kir, ku herdu keştiyên cengî yê Amerîkî, hatine navçeyê, daku êrîşeke mûşekî li dijî hêzên rêjîma Sûryê encam bidin.

Konashinkov got: Girûpa terorîstî ya Desteya Tehrîr El-Şam, xwe ji bo kiriyarên istifzazî amade kiriye, daku rêjîma Sûryê tometbar bike, ku çekên kîmawî li dijî



sivîlan li Idlibê bikar anîye.

Herwiha navhatî tekez kir, ku çekdaran xaza Klorê veguhestine bajarokê Cisir El-Şixûr li parêzgeha Idlibê, daku şanogeriyeke pê saz bikin û bêjin ku rêjîma Sûryê çekên kîmawî bikar anîye.

Bi gotina Peyvdarê Wezareta Bêrevaniya Rûsî: Ew pîlana çekdaran, bi hevbeşî li gel hewalgiriya Birîtanya tê encamdan, daku bihaneyê ji Amerîka, Firensa û Birîtanya re peyda bike, ku êrîşî bîngeh û dezgehên abûrî yê Sûrya bikin.

Ji aliyê xwe ve Wezareta Derve ya Rûsya jî, hiş-yariyeke tund da Amerîka û got: Em hişyariyê didin Amerîka û hevpeymanên wê, ku êrîşeke dînane li dijî Sûryê encam bidin. Wezareta Derve ya Rûsî got jî: Welatên rojavayî, li bihaneyekê digerin, daku rêjîma Sûryê biguherin. kurdistan24.net

81-saliya We pîrozbe



Pîrozbahî

Helbestvanê hêja. kekê Barîyê Bala. endamên Yek-tîya Civata "Kurdên Azerbaycanê" û rêdaksîona rojnama "Diplomata Kurd" 81 salîya We pîroz dike. Wera canê sax, emrê dirêj. li malbetê bextewarî, li jîyanê serkeftinê dixwazin.

Barîyê Bala 1937-ê salê li komara Ermenîstanê, nehîya Masîsê, gundê Demirçiyê da malbeteke Kurde pir sadeye da hatiye dinê. Bavê wî 1943-salê şerê Cihanê duda da çawa şervanekî egîd şehîd dikeve. Dayîka wî 1982-ê sale dinya xwe diguheze. Barîyê piçûk bin tore û telîmê birayê xweyî mezin – Hecî Mehmedemîn da mezin dibe. Ew mirovekî pir dîndar bûye.

Barîyê Bala 1958-ê salê dibistana navîn xilaz dike û bajarê Yêrêvanê da qebûlî zanîngeha dewletêye pîdagogîyayê ser navê Xaçatûr Abovyan dibe, para dîrok û filolojîyayê bi zîmanê Azerî. 1963-ê salê zanîngeh xilaz dike. Dibe xweyê xwendina bilind û dereca dersdarê dibistana navîn distîne. Çend sala ew dibistanê navînda karê xweyî pîdagogîyê dimeşîne.

1970-ê salê bajarê Yêrêvanê da zanîngeha dewletêye dersdar hazîrkirînda çawa mudurê kabînetê dîrokzanîyê kar dike.

1975-ê salê nehîya Massîsê da serokê dibistana navîn, paşwextiyê eynî nehîyê da dirêktorê Malhebûna gundîtiyê tê kivş kirinê. Ew salê dirêj nehîya Masîsê da mufetîşê perwerdê dibistanê navîn şuxulîye. Şerê Qerebaxa çiyara girêdayî 1989-ê sale ew jî tevî hemu Kurdêd musulman ji Rêspûblîka Ermenîstanê dertê û tê Rêspûblîka Azîrbêcanê. Bajarê Bakûyê da nehîya ser nave Nerîman Nerîmanov da dîsa mufetîşê dibistanêd navîn dixebite. 1998-ê sale dertê kara edîlî (tegawidê).

Ew wedê ku şagirtê dibistana navîn bû, helbestêd zaroka dinivîsî. Helbesta wîye ewilîn 1957-ê salê bi ser nivîsara "Dayîka min" rojnama "Rîya Teze" da hatiye weşandinê. Ew paşê helbestêd xwe ser hîmê mijarêd (têma) cure-cure dinivîse. Piranîya helbestên wî rojnameya «Rîya Teze», «Dengê Kurd» û «Jîyana Kurd» de hatine weşandinê. Radyoyên bi zîmanê Kurdî, Ūrisî, Azerî û Ermenîkî de hatine xwendinê. Her wiha kovar û rojnameyên van zîmanan de hatine weşandinê.

Barîyê Bala xwedanê du pirtûkêd neşîr bûyîye. Pirtûka wîye yekê 1974-ê salê Rêspûblîka Ermenîstanêda bi navê "Dinya min", ya duda 1994-ê salê Rêspûblîka Azîrbêcanêda bi ser nivîsara "Kuda herim" hatine weşandinê. Mijarê helbestên Barîyê Bala cuda-cuda ne, lê helbestvan piranîyê helbestêd xwe da niqitka hîmlî datîne ser welathezî û hub û hezkirinê. Em vê îdêa wî helbesta "Kurdistan"êda gelekî ferih û zelal dibînin:

Geh sêfil bûm, geh kasil bûm boy huba te,

Bûme kizik, her gav helyam ez seba te.

Por sipî bû, ser zimîne tim navê te,

Roj bihata, min bidîta azaya te.

Vê helbesta xwe da boy welatê xweyî koleyî, bindest dişewite, mîna kizikê dihele, donê wî dipiqite. Lê azaya welatê xweyî tarîstanê da jîyî hela nabîne.

Helbesta "Ax Felek" da jî ew dîsa boy welatê xwe dinale, dikele, şev û rojêd wî dibine ax û keser:

Ax felek, wax felek, bê îtbar, felek,

Em sîyar, tu peya, te nagrin, felek,

Em hene, em dijîn, dizêrin, felek,

Carekê rûyê me bikene, felek.

Ev jî Xwedê hîvî dike, wekî Feleka bê îtbar bide femkirinê bila carekê jî rûyê Kurdê belengaz bikene.

Helbesta "Bedewa Kurd" da ew bedewa Kurd ji avê paqîştir û gulê bîntir divîne û bejna xwe pêş wê ditewîne:

Ez ji te ra av nabêjim,

Tu ji avê zelaltirî.

Ez ji te ra gul nabêjim,

Tu ji gulê zehf bîntirî.

Helbesteke xwe da ew bi dilekî pir xeyîdî rica û îltîmasê xwe ber tew mirovêd dinêye edlayîhez dike, wekê bêjne neyara bila dest medine zîmanê wî:

Dinê gîşkî bidne minda,

Ezê bikim hewar, gazî.

Zîmanê min mekin unda,

Ezê hemya bibim razî.

Helbestvan parek helbestêd xwe ser janra (şaxa) rewakirinê nivîsîne. Çawa edebîyata hemû gelêd dinêye nivîsar da, usa jî edebîyata gelê Kurde nivîsare, him kevn da, him jî nûh da ev janra gelekî hatiye xebatê. Klassîkê edebîyata Kurda: Elîyê Herîrî, Melle Ahmedê Cizîrî, Feqîyê Teyran, Ahmedê Xanî û helbestvanêd nûh:

Cegerxwîn, Hejar, Wezîrê Nadrîf, Qaçaxê Mirad, Elîyê Evdîlrehman, Seîdê Îbo û gelekêd mayîn vê rêçê da kar kirine. Barîyê Bala jî ser hîmê motîvê vê janrê qelesa xwe ceribandîye û gihîştîye armanceke pir ber çav. Ez gumanîm, xwendevanêd vê kara helbestvane pir zehmet wê baş qîmetkin. Helbesta ku rewayî dayîka xwe kirîye dibêje:

Qasîdê Xwedê, qîmetekî gelek mezin te ra daye,

Tim gotîye: "Cinneta heq, binê pîyê dayka teye".

Ew vê helbestê da ji dayîkê mestir tenê Xwedê dibîne. Pêş tirba wê çok vedide û axa wê tewaf dike. Ziyareta here muqedes hesab dike.

Eyane, wekî edebîyata hemu gelêd Rohhilata navîne, him nivîsar da, him jî zargotî da janra beyta cîkî herî ferzî û berbiçav digre. Helbestvan bi vê janrê da zanebûna xweye gelekî kûre û kardar para ne hevşandîye. Beytêd ku ber qelesa wîye pir behir derketine, paraveyî ser çend para dibin: beytêd sîyasî-welathezî, torevî, lîrîkî û hub hezkirinê û yêd mayîn:

Delalê min, leke ma,

Ser dilê me leke ma.

Hemu welat bûn aza,

Welatê me kêra ma.

Bêje, kurê, dubar bêje,

Mitaleke, paşê bêje.

Dinya milkê Silêmine,

Parê hilde, paşê bêje.

Helbestvan her wiha salêd dirêj ji nava gelê Kurd hezarî zêdetir meselên kal û bavan, metelok, têderxistinok, zûgotinok û pêkenok berav kirine. Ew heyânî niha li tu cîyê nehatine weşandinê. Ewî heya niha jî dest ji qelesa xwe venekîşandîye.

1996-ê sale qezayekê pir girane, şewat li helbestvanê mihacir dest dide. Ew malxuya mala xweye pir hezkirî Dîlbera Bala unda dike. Ew qewmandina ser ruhê helbestvan rêçêke şewate gelekî kûr dihêle. Ew çawa bêjî ji Rebbê jorîn dixeyîde, dest ji nivîsarê dikşîne, wedê xwe tenê nav xem û xeyala da derbaz dike. Lê hogirêd wîye pir hezkirî Şamîlê Esker, Knyazê İbrêhîm, Huseynê Kurdoxîlî û Ahmedê Hepo bi halekî pir giran ewî ji şînê derdixin. Ew bi dilekî kasilî, pir westîyayî, dîsa dest bi nivîsara xwe dike. Poêma «Dîlbera min» û çend helbestêd bi xem û keder rewayî Dîlbera xwe pir hezkirî dike:

Hey Dîlbera mine, canê,

Me sond xar bû, bi "Quran"ê,

Em tev herin Kurdîstanê,

Min ne qete, gelek zûye.

Helbestvan niha teqawidê deye. Di komara Qazaxîstanê de dijî. Dîsa ji xîzmeta gelê xwe dike.

K U R D Î S T A N

Geh sêfil bûm, geh kasil bûm boy huba te,

Bûme kizik, her gav helyam ez seba te.

Por sipî bû, ser zimîne tim navê te,

Roj bihata, min bidîta azaya te.

Dil westîya, pir bedhalim, dûrim ji te,

Dermanên min gerek bînin tenê ji te.

Tu Ziyaretî, ez koçekim, koçekê te,

Heta kengê, ezê nebim mêvanê te?

Hogirên baş, bikewgîrin, hûn jî tev min.

Ava şêlû, misken danî nav çavêd min,

Welat, xwezil, min maçkîra her qulçên te,

Kuta bûna rojên mine xeme bêy te.

Çavêd min rê, hesretkêşim, feqet dûrî,

Boy tew Kurda emir, jîne, gul û nûrî,

Wedê bimrim, bila domam bilûvînin,

Çenge axa te, ser tirba min bireşînin.

ALA KURDISTANÊ

Gelek qurne, pir dewranêd tele-şewat hatin û çûn,

Gav-rojêd wan bûne qetîl, nav xwînê da tim gevez bûn.

Gelek şênî, gund û bajar, rûyê erdê bûne unda,

Hinekê nûh zû xuluqîn, nav derxistin, bûn peyda.

Gelek millet nav zulmê da helyan, zêryan, temam red bûn,

Xêlek nava şer-dewa da pir çerçîrîn, nav û deng bûn.

Rebbe jorîn her gelî ra namûs, xîret par şandîye,

Hebûna gel, namûsa gel, berê-berê da ala wîye.

Gelê bê al belengaze, tim koleye, him bindeste,

Sêfil-jare, kesek wî ra qet danayne kevrê raste.

Al – dîroke, al – şerefe, al – xîreta gelê xune,

Mêrxasa ew xweyî kirye, yekî daye yekî dine.

Bextewarim, ala min jî tevî ala dimilmile,

Welatê min îdî dertên şîn û girî, derd û kule.

Min dipirsîn: - Ala Kurda çima bûye ro, sê renga,

Bersîv didim: - Dinya fire zû da bûbû Kurda tenge.

Ro – nişana nav gela da, pir kevnare gelê meye,

Rengê sipî – edilayê, ew armanca me Kurdaye.

Rengê sipor: - Xwîna gelê, boy azayê tim kişyaye,

Kesk – nişana pêxembere, rengê ala İslamêye.

Zerdeştîya ji me stendin, em jî kirin musulmane,

Me welatê xwe unda kir, man bê rusqet, bê zimane.

Ser pişta me agir dadan, erş û kursî tev me zîvyan,

Kal-bav kuştin, hebûn birin, dê-xûşkêd me şev-roj giryan.

Gund-bajarêd meye ava, kaf-kûn kirin, hedimandin,

Mewt-jehr kirin nav axa me, mêrxasêd me xeniqandin.

Dutîretî kirin nav me, em zêrandin, em ker kirin,

Kurda Kurd kuşt, wan birca da kêf û sefa derbaz kirin.

Hemû dinê ker bûn, lal bûn, ne bihîstin, ne axivîn,

Tev me giryan, payîz, bahar, sar zivistan, him jî havîn.

Dilekî êş, hemû Kurda dikim hîvî, dikim rica,

Kevn bavêjin, tew bibin yek, kom bin dora egî, qenca.

Şikir îdî firsend hatye, kêr-kirnêd xwe medin bade.

Tim hişyarbin, fitê medin, neyar îdî emir bide.

Dîrokê da dayna Xwedê boy her gelî tek careke,

Hefadêd Kurd, wede hatye, herçar parça bikin yeke.

Me azakin, em jî bibin xweyî cejn, xweyî welat,

Bila îdî me nas bike, him Rojava, him Rohîlat.

Ala meye kesk, sor, sipî, nav ala da bimilmile,

Şeveqa wê neyar korke, wî bîteqe kezev, dile.

GELÊ KURD, ÇAVÊ TE RONIK BE

Gelê Kurd, çavê te ronik be, xwînxwarekî teyî zorî, zexmî, pir hovî, şikir îdî sekitî. Xwedê heye, xem tu nîne, dora wanî dinê jî îdî nêzîk dibe. Bapîra wa gotîye: "Kî çi dike, bi xwe dike, xwelîyê ser xwe da elek dike".

Gelek fîron, şah û qiral hatin û çûn,

Dû xwe hîştin dozêd giran, pir rêçêd xwîn.

Dêm-sifetêd wan melqûma agir barî,

Boy însanan anîn rojêd tele, tarî.

Pêşeroja xwe ne anîn wan ber çava,

Of negotin, kaf-kûn kirin dîna ava.

Ulm nehîştin, egîl kuştin, zane girtin,

Boy mafêd xwe dîn û mezheb tew avîtin.

Rê-dirb birîn, qetîl kirin, xwîn bû behr-çem,

Bûne cellad, dinê hilda keder û xem.

Erd wan teng hat, top avîtin erşê-ezman,

Sêwî pir bûn, tim zêde bû zulma giran.

Behr zevt kirin, xezne hildan, nebûne têr,

Hêykelê xwe bilind kirin ji zîv û zêr.

Aqûbeta wan xwînrêja tim bû rovet,

Kesî wan ra nekir qedir, ne kir qîymet.

Seddâm jî hat, kirnêd wîya me tew dîtin,

Êl hejîya, ji text û tac ew avîtin.

Ji dinê çû, rût û tezi, kapek suda,

Bû elêwet, kes ne çû ser laşê wî da.

Nisla wîya xilaz kirin rûyê dinê,

Koşk-serêd wî dêriz kirin, top avîtnê.

Tew heya wî bû qismetê rût, sexîra,

Axkê sêwîya, Xwedê ne hîşt îdî wî ra.

Ew kesê ku tim gelê xwe bilind dike,

Gel wîya pir dihebinê, jê hez dike.

Merzelê wî boy tew nisla dibe ziyaret,

Mezin û çûk pêş wî dikin secde, hurmet.

Dîrokê da ew dimîne nemir serkar,

Navê wîya bi herfê zêr tê nivîsar.

B Ê T E N A J Î M , Z Î M A N Ê D Ê

Kana emrî, ava zelal,

Qudûm-qamî, aqil, kemal.

Temî, lemî, rastî, helal,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Xîret, culet, nav-namûsî,

Şemal didî, venaêsî.

Reh davêjî, naçilmisî,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Melhem, loxman, kûr birînî,

Kulîlk, gezgez, tûj, sirînî.

Telî, tîrşî, him şîrînî,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Dîrok, dewran, ax û milkî,

Dewî, dozî, nermî, hişkî.

Nav qumada namehikî,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Mêrxas, egîd, zorî, zexmî,

Rindî, rewşî, qapûd, kexmî,

Dilovanî, gelek rehîmî,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Şûrî, kêrî, boy xwînxwara,

Avkewserî boynet yara.

Per û baskî her gav min ra,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Behra kûrî, namîçiqî,

Pir mezinî, ne piçûkî.

Tu nahelî, naperçiqî,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Sêva sorî, şîlan-şengî,

Metî, zivî, him çelengî.

Hogir, heval, gula dengî,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Nişa xasî, miskî enper,

Cî da qespî, tu nabî ker.

Pêpez dibî, bê cî, heder,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Gazî, medet, ra, tivdîrî,

Ruhî, dilî, cewahirî.

Fisq-fesada timê dûrî,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Gula bînî, zozan deştî,

Xasbaxçê ter, seyran geştî.

Kale bava me ra hîştî,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Hebûn, rûmet, sebir, sewtî,

Rozgar, xemil, qewet bextî,

Boy neyara jehrî, mewtî,

Bê te najîm, zîmanê dê.

Merg û çîman, deşt, zozanî,

Erş û kursî, asîmanî,

Xasbaxçê ter, gulistanî,

Serok serdana sengerên Hêzên Pêşmerge kir



Roja pêncşem 23.08.2018 bi mebesta halpîrsîn û pîrozbahiya cejnê, Serok Mesûd Barzanî serdana sengerên Hêzên Pêşmergeyên Kurdistanê li eniya Rojavayê Dîcle kir.

Li vê serdanê da Serok Barzanî pîrozbahiya cejna qurbanê li Fer-

mande û pêşmergeyên wê eniyê û hemû Pêşmergeyên Kurdistanê kir. Serok Barzanî destxweşiyê li serkeftinên pêşmerge yê li şerê dijî terorîstan û şerê berevaniya li ax û niştiman kir û pesnê cangorî û qehremaniya Hêzên Pêşmerge ya li parastina kerameta ax û niştiman kir. Serok Barzanî ji bilî balkişandina bi destanên berevaniya li ax û niştiman, ragihand ku xweragirî û qehremaniya Pêşmerge bû ku dîrok ji bo gelê Kurdistanê tomar kir û bi sedema wê destana pir li şanaziyê plana nehiştina destkeftên gelê Kurdistanê rawestand.

Serok Barzanî silav ji bo şehîdên berevaniya li ax û niştiman û hemû şehîdên Kurdistanê re şand û hêviya başbûnê ji bo birîndaran xwest û ragihand ku wan îrade û Hêzên Pêşmergeyên Kurdistanê parast û eve ji bo Pêşmerge serbilindî û şanaziye. rojevakurd.com

Ew partiyên berdewam bangeşeya demokrasiyê dikirin dijî helbijartinê ne!

Beşek ji wan aliyên ku berdewam bangeşeya demokrasiyê dikin, li dijî helbijartinên parlamentoya Kurdistanê rawestiyane û serokê fraksiyona rêya sêyeme li parlamentoya Kurdistanê jî radigehîne ku "Nabe bê gotin paşxistina helbijartinê di berjewendiyê giştî de ye."

Serokê fraksiyona rêya sêyem (Hevpeymaniya Hizba Zihmetkêşan û Partiya Karkeran û Rêncardarên Kurdistanê) li parlamentoya Kurdistanê Bapîr Kamela, ji BasNewsê re ragehand: "Divê pirs li wan aliyan bê kirin ku sedemê wê daxwaza wan a paşxistina helbijartinê çiyê? Ji ber ti bahaneyek yasayî, siyasî tineye bo paşxistina helbijartinê. Herwaha ti bahaneyek tineye ku bê gotin paşxistina helbijartinê di berjewendiyê giştî de ye."

Herwaha got: "Eger helbijartin bê paşxistin nişaneyên pirs li ser

proseyaya demokrasiyê, rewşa siyasî, destûr û yasa dê çêbin. Ji ber carekê ji ber mercên siyasî, temenê



parlamentoya hate dirêj kirin, lê naha mercên siyasî wisa dixwaze ku helbijartin di dema xwe de bê kirin. Bo ku piştî pêkanîna hikûmeta Iraqê, me jî hikûmetek bihêz a Kur-

distanê hebe, ku bikare mafên destûrî yên me xwedan lê derbikeve." Bapîr Kamela got, di vê

qonaxê de pêkanîna helbijartinê pêwîste û dirêj kirina temenê parlamentoyê "Berevajî proseyaya demokrasiyê ye û ya baş pêkanîna helbijartinê ye." BasNews

3 alî dixwazin hilbijartinên Kurdistanê paşbêxin



Parlamenterekî Kurdistanê dibêje, YNK û Gorran û Komela Îslamî ya Kurdistanê dixwazin bi rêya parlamentoya Kurdistanê hilbijartinên Kurdistanê paş bixin.

Endamê firaksyona PDKê li parlamentoya Kurdistanê Nazim Herkî ji BasNewsê re got, PDK riid e li ser wê yekê ku hilbijartin di wextê de were kirin. Lê hinek partî hewl didin bi rêya komkirina îmzeyan hilbijartinan paş bixin. Nazim Herkî her wiha got, ti bahaneyek bo paşxistina hilbijartinan tine ji ber ku him di warê aborî rewşa Kurdistanê ber bi başbûnê ve diçe di warên siyasî û ewlehiyê de jî rewş baştir bûye. Wî parlementerê Kurdistanê da zanîn, parlementerên Gorran, YNK û Komela Îslamî dixwazin îmzeyan kom bikin û bi vî rengî pêşniyarqanûna paşxistina hilbijartin amade bikin û bi rêya parlamentoyê re hilbijartinan paş bixin. Xozî wan partiyên hewla pesendkirina qanûna çaksaziyê bidana ne paşxistina hilbijartinan. rojevakurd.com

Di vemirandina agirê daristanên Merîwanê de 4 kes canê xwe jidest dan

Di encama topbarana Supaya Îranê li sînorê bajarê Merîwanê ê Rojhilatê Kurdistanê, 4 çalakvanên jîngehparêz canê xwe jidest dan. Îro danê sibê Supaya Pasdarên Îranê navçeyên Merîwanê topbaran kir û di encamê de agir bi daristanên Siles û Pêlê ket û di dema vemirandina agir de 4 çalakvanên jîngehparêz ên Merîwanê canê xwe jidest dan.

Li gor malpera Hingaw a taybet bi Mafên Mirovan li Rojhilatê Kurdistanê, xelkê Merîwanê yê bi navê Şerîf Bacewir, Omêd Konepoşî, Rehmet Hekîmî Niya û Mihemed Pijohî di dema vemirandina agirê daristanan de canê xwe jidest dan. Ji heyama meha bûrî ve hêzên Supaya Pasdarên Îranê çendî car in bi bihaneya hebûna endamên hêzên Kurdî li zozan û navçeyên sînorî yên Merîwanê topbaran dike.



Çalakvanan jî li tûra civakî belav kirin, ta niha welatîyên bajarê Merîwanê kom bûne û nerazîbûna xwe birêxistine û wêneyên wan 4 jîngehparêzan hilgirtine û derketine ser rê û kolanan. rojevakurd.com

Bolton: Divê Îran hemû hêzên xwe ji Suriye vekişîne

Rawêşkarê Serokê Amerikayê yê ewlehiya netewî John Bolton, da xuyakirin ku wan li ser pirsgrêka Idlibê li gel Rusya li hevnekiriyê. Bolton dibêje ku, eger Suriye li Idlibê çekên kîmyavî bi karbîne emê bersivêk tund bidin.



Di bersiva pirsêkî de Bolton got: Tiştê ku me li Suriye dihêle, heyîna DAÎŞê ye. Dema pêvajoya tunekirina DAÎŞê dawî bê, hinek metirsiya me mayîna hêzên Îranî li Suriye heye. Emê berjewendiyên Amerîka li Suriye biparêzin.

Bolton dide xuyakirin ku, dê rojên pêşiya me, eme bibînin ku ka çewe li gel aliyên din li hev dikin. Bolton dibêje: Mercek yê me gelek girîng heye ku, dive hemû hêzên Îranê vegezin welatê xwe.

Rojnemevanekî di derbarê krîza li gel Tîrkiye û girtina keşe Brunson pirsî. Bolton bersiva xwe de got: Tîrkiye welateke ku di nava NATOyê de ye. Tîrkiye beşek ji Rojavayê. Bi girtin û ne azadkirina Keşe Brunson Tîrkiye xetayek mezin dike. Dema Tîrkiye Brunson azad bike, krîz di cih de çareser dibe. rojevakurd.com

Şingal..Berpîrsekî Heşdî Şeibî hat kuştin û 2 berpîrsên din jî birîndar bûn

Îro li sinorê Şingalê berpîrsekî binkeya tenduristiyê yê milîsên Heşdî Şeibî hat kuştin û du berpîrsên din jî bi giranî birîndar bûn. Medyaya Heşdî Şeibî di daxuyaniyekê de ragehand ku, di bûyereke hatinûçûnê de Ebu Eymen Hîcanî canê xwe ji dest da û berpîrsekî nexweşxaneyê Xaqanî, herwiha berpîrsekî çaksazî û nûkirina nexweşxanê jî di wê bûyerê de bi giranî birîndar bûn.

Lê çavkaniyêke agehdar çîroka bûyera hatinûçûnê red kir û got ku, ew berpîrsekî Heşdî Şeibî ketine kemîna hin çekdarên nenaskirî de û rastî êrîşê hatine.

Tê zanîn ku, berî berî heyama deh rojan demijmêr 5:00 êvarî hejmarek balafir navçeyê bazgeya sêgoşeya Şingalê topbaran kir, di encamê de fermadêyê PKK Zekî Şingalî û 4 kesên din hatin kuştin. BasNews

Li Îranê teqînek pêkhat: Kuştî û birîndar hene



L gor medya ya Îranê ragehandî, teqînek li bajarê Meşhed pêkhat, di encamê de 10 kes canê xwe ji dest dan û hejmarek kes jî birîndar bûn. Li gor medyaya Îranê, teqîn li bajarê Meşhed li bakurê rojavayê paytexta Îranê pêkhat û diyar kirin ku, dibe ku mencelek hati-be taqandin, di encamê de 10 kes hatin kuştin û hejmarek birîndar bûn. Herwiha hate ragehandin ku, di encama wê teqînê de jî 3 xanî hilweşiyên û ziyana geheştê 15 xaniyên din jî.

Li ser torên civakî jî wêneyê wan xaniyê hilweşiyayî hatibûn belav kirin û tîmên berevaniya şaristanî li cihê bûyerê diyar dibûn. BasNews

Parlamenterekî Kurdistanê bersiva sefirê Tirkîyê li Iraqê da: Te şikir şikand!

Endamekî parlamentoya Kurdistanê bersiva sefirê Tirkîyê li Iraqê da ku gotibû qaşo "Kerkûk warê bav û kalên me ye!" Sefirê Tirkîyê li Bexdayê Fatih Yıldız, roja cejna Qurbanê çûbû Kerkûkê û li nav turkmenên bajêr de gotibû ku qaşo "Kerkûk warê bav û kalên me ye!"

Parlamenterekî Kurdistanê Omêd Xoşnav li ser rûpela xwe ya facebookê bersiva wî dîplomate Tirkîyê daye û gotiye, gotinên sefirê Tirkîyê li dijî pîvanên dîplomatekî e û tê wateya fitnegeriyê! Çimkî gotinên wî dibe sebeba tehrîkbûna xelkê Kerkûkê û çanda pêkvejiyanê armanc dike.



Sinan Çiftçürek

Beriya her tiştî rewş bi yek gotinekê gelek Xerab e!

Bi tevahiyên zaravayên xwe zimanê me, çanda me û pê re gelê me tê tunekirin! Ev gelek diyare ku, tunekirina zimanê kurdî ya ku tev zaravayên wî, dê bibe tunekirina gelê kurd jî. Konfüçyüs gotibû : " Ku hûn dixwazin neteweyekê tune bikin, bi zimên dest pê bikin. Lewra ziman him amûrê tekiliyê, him jî xerca ya herî sereke ya ku neteweyê dike netewe ye; Ku tu wê tune bikî tuyê neteweyê jî tune bikî!

Rejîme tirk jî tunekirina gelê me di zimên de daye destpêkirin. Lewra ku kurd zimanê xwe wenda bike, dê tev hest û çanda neteweyî jî tê de, dê her tiştên xwe wenda bike.

Baldarî! Êdî ji xeynê Dîlok, Meletî, Semsûr, Xarpet, Erzirom, Qersê, li sêgoşeya Amed, Agirî, Colemêrgê jî axaftina bi tirkî ya li navendên bajêr wek tiştêkî "asayî-xwezayî" tê berpêşkirin, lê axaftina bi kurdî (Kurmançî, Zazakî) her ku diçe wek tiştêkî balkêş tê dîtin. Bes ne li saziyên fermî, edî li kuçe, çayxane, bazarê taxan û hetta li malan jî zimanê axaftinê tirkî ye edî.

Kesên ku vê destnîşankirinê pirole dibînin; bes li kolan û kuçeyên Amedê, li navendên dan û stendinê, li çayxane û aşxaneyan, li wesayîten girseyî û ya herî girîng bo çavdêriyên rewşa li bazarên gel yên ku ciyê danûstendina jinên ku hilgirên zimanê kurdî ne, em bang dikin ku bila çend saetên xwe veqetînin bo ku zimanê tê axaftin çî ye bila di ciyê ciyî de bê guhdarkirin û bê dîtin.

Ku em bê ser malan wek qadên jiyana taybet, rewş gelo ji wan qadên ku min anîbû zimanê cuda ye an na? Bersiva vê pirsê divê her kes jî xwe bipirse û bi bersivîne. Gelo bes li bajarên rewş wisa ye? Na navçe, gund û heta mezra jî çend gavan li dû bin jî bajarên dişopînin.

Bi kurtasî pêvajoyê ku wisa bidome ÎRO ZIMANÊ ME, SIBÊ NETEWAYA ME DÊ TUNE BIBE! Piştaftin wek Pençesêra civakî, ku peşiya pêşîn nê sekinandin û paşê ev pêvajoyê bi beravajî nê zivirandin,

bi zaravayên xwe yên cuda pêşiyê dê zimanê kurdî û paşê neteweya kurd dê bê tunekirin.

Berpîrsê vê rewşê kî ye?

Bersiva pirsê li holê ye; Xwediyê vê pençesêra civakî rejîma tirk a nijadperest e; wek pençesêra civakî ya ku li ser gelê me, ya ku li ser gelan piştaftin û cewiya wê ya entegrasyon e.

Rejîma Tirk meseleya Kurd/ Kurdistan li gorî xwe rêya jî binîve çareserkirin (ji holê rakirin); helandina ziman û çanda kurdî bi piştaftinê destnîşan kirin.. û vê bi van rêbazan didomînin:

Yek; Ji pêşdibistanê heta zaningehê zimanê perwerdeyê û hînkirinê sipartina tirkîya mecbûrî;

Dido; Zimanê jiyana aborî-civakî de sipartina tirkî

Sê; Televîzyon, Sînema, Kompîr, telefonên jîr, rojname, radyo, pirtûk, internet, e-mail zimanê van amûrên tekiiliyan bi zimên tirkî tê sêwirandin

Çar; Cewiya piştaftinê entegrasyon di serî de li bajarên di sînor de niha tev Kurdistanê hundirîn li hemû bakurê Kurdistanê tê meşandin.

Em ê çî bikin?

Tiştên em ê bikin mirov dikare bixe du bir; Yek, tiştên ku em ê bi partî, rexistinên girseyî yên demokratîk, rewşenbîr, hunermend û meleyan re bikin.

Dido; daxwazên me yên ji Meclîs û desthilatdara Tirk

Di her du qadan de jî meseleya zimên nêrînek li jorî çîn û siyaseta, bi hevkarîya hemû partî, rexistinên girseyî yên demokratîk, rewşenbîr, hunermend û meleyan re divê li ser bê sekinandin. Meseleya zimên divê teqez û teqez wek amûrek siyaseta navxweyî neyê dîtin. Divê pisporên vî karî li ser vê meseleya me ya hevpar bixebitin, divê bo kampanyayek bi bandor ya ku di her du qadan de em bang bikin.

a- Tiştên ku em ê di qada xwe de bikin

*Di destpêkê de di meha Îlonê de divê bi Xebatnameyekê dest bi kampanyayê bê kirin

divê partî, rexistinên girseyî yên demokratîk, rewşenbîr, hunermend û mele bê vewxandin ji bo xebatnameyê..

Di vê Xebatnameyê de lijnaya ku kampanyayê birêve bibe divê nûnerên wan ji hemû van aliyan bê hilbijartin. plansaziya çalakiyên kampanyayê, divê bi fikir û ramanên ji vê xebatnameyê tê bê dewlemendkirin.

*Mal-kuçe-bazar-wesayit-otobês-nexweşxaneyan de divê bi

axaftina kurdî (Kurmançî- Zazakî) em banga axaftinê li gel bikin.

Birêvebirên kampanyayê; Ji dêlva banga "Bi Kurdî Bipeyive" ji gel re bike, rasta rast divê li kuçeyan, li çarşî û bazaran bi kurdî biaxife û kampanyayê wisa bimeşîne.

Divê birêvebirên kampanyayê tiştortên "Em Bi Kurdî Dipeyivin" li xwe bikin û bi taybet li Amedê û li hinek bajarên kurtebelavokên bi du zaravayên kurdî (Kurmançî-Zazakî) divê li kuçe, wesayit, çayxane û ciyê bazaran bê belavkirin.

Em ê bandora erênî bibînin.

b- Ji hukûmeta Tirk, meclîs û saziyên navnetewî xwestek û daxwazên me;

*Di makezagonê de naskirina mafên neteweya kurd û kêmteweyan.

*Ji dibistana seratayî heta zaningehê bi kurdî û bi zimên kêmteweyan perwerde û hînkirina zimên zikmakî divê têkeve meriyetê.

Ev daxwazên gelê me yê mirovî û yên demokratîk bo ku bi cî were; li aliyekî divê bi serokomar, wezîr, TBMM, wekîl, neteweyên yekbûyî, Unesco, Yekitiya ewrupayê, USA, Rusya... Balyozxaneyên Dewletan, partiyên siyasî yên Tirkîyeyê, sendîka, û bi rexistinên girseyî yên demokratîk û bi partiyên Tirkîyeyê yên sosyalîst re divê hevdiîtin bê kirin. Ji alî din de bo ku serokomar û TBMM gav biavêje li kuçeyan, meydanan, hêwanan têkoşîn bê meşandin. Ji Tv, radyo, rojnameyên ku piştgiriyê didin kampanyaya me lidarxistinên bernameyên taybet divê bê xwestin.

wek encam; ku em xwedî lê dernekevin îro zimanê me sibê neteweya me dê bê tunekirin!

banga ÖSP'yê ji hemû partî û rexistina re, rexistinên girseyî yên demokratîk, ji rewşenbîr, hunermend û Meleyan re ye; werin em bi hev re vê kampanyayê birêxistin bike. Bi amadekariyek pêş bi destpêkirina sala perwerde û hînkirinê re em dest kampanyayê bikin.

Banga ÖSP'yê; Li mal, li wesayitan, li çayxaneyan, li navendên danûstendinê, li bazaran, li bankayan, li nexweşxaneyan Kurdî bipeyivin, li zimanê xwe xwedî derkevin.

Lewra "Welatê rasteqîn yê neteweyekê zimanê wî ye, ziman nîşaneyê hebûnek bi hêz a daxwazên neteweyî ye. Zimanê neteweyî ku tune bibe, dê di demek kin de hestên netewî jî bê wendakirin" wilhelm Humboldt.

19.08.2018

Senaryo û nexşeya kabîneya nû ya hikûmeta Iraqê

Senaryo û nexşeya kabîneya nû ya hikûmeta Iraqê

Li gor destûra Iraqê, piştî pesindkirina encama hilbijartinê ji aliyê dadgeha Federal ve, divê serokmarê Iraqê di nava 15 rojan de civîna yekem ya parlamentoya nû amade bike û hemû parlamenterekî nû ji bo civîna yekem vexûne (biryare di van çend rojan de civîna pêkwere). Di wê civîna de serokê/a parlamentoyê û serokomar tîna hilbijarin û piştî serokomar tîna hilbijartin, serokomarê nû dê kutleya mezin ya parlamentoyê teklîf bike serowkezîr destnîşan bike û di nava 90 rojan de kabîneya hikûmeta xwe amade bike û pêşkeşî parlamentoyê bike

Parlamentoya Iraqê 329 endaman pêk tê, û ji bo kutleya mezin 165 parlamenterekî lazim in.

Niha ev senaryo û ihtîmal hene ji bo pêkanîna kutle û grûpe emzîn ku bikaribe hikûmetê pêkbîne:



Kutleya yekem: Hevbendiya Fetih (48 kursî), Hevbendiya dewleta Qanûn (25 kursî), Hevbendiya Îmankên Guhertin (2 kursî) û Tevgera Îrade (3kursî)

Nûrî Malikî, serokê hevbendiya Dewleta Qanûn û Hadî Amirî serokê Hevbendiya Fetih ku, nêzîkî Îranê ne serokatiya vê kutleyê dikin û 78 kursî hene.

Kutleya duyem: Saîrun (54 kursî) Hevbendiya Nesir (42 kursî), Tevgera Hikme (19 kursî) û Îtlava Weteniyê (21 kursî)

Heyder Ebadî, serokê hevbendiya Nesir û Miqteda Sedir, serokê Hevbendiya Saîron serokatiya vê kutleyê dikin nêzîkî Amerîka ne û 136 kursî hene.

Li jor diyar dibe ku her du kuleyên Şîyê pêwîstîyan wan bi kursiyên kurda û Sineyan heye; kursiyên kurda 56 û kursiyên sineyan 51

Eger kurd û sine xwe bidin kîjan alî rewş û nexşeyê parlamentoyê bi vî awayê jêr dibe

Yekem: Grûpa Ebadî û Sedir + Sune+ Kurd=243 kursî. Amerîka û Siudiye piştevaniya vê kutleyê dikin

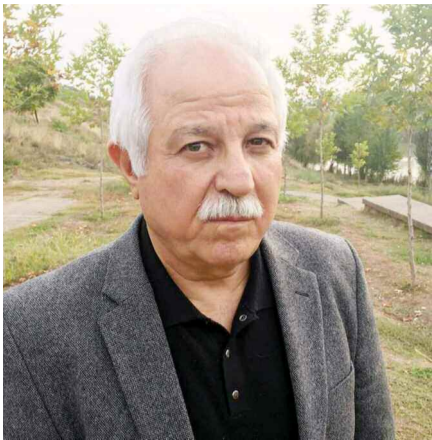
Duyem: Grûpa Nûrî Malikî û Hadî Amirî+Sune +Kurd= 184 kursî. Îran û Qeter piştevaniya vê kutleyê dikin. rojvakurd.com

Em naxwazin Tirkîye sistema S-400 ê bi kar bîne

Berdeвка wezereta derve ya Amerîkayê Heather Nauert di konferansê rojnemevanî de bersiva pirsên rojnemevana da. Di rojê Heather Nauert de firotina fûzeyên S-400 yên Rusya ji bo Tirkîye hebû. Di vê derbarê de berdevka Wezereta Derve ya Amerîkayê got: Tirkîye sistema parastina ezmanî ya S-400 ji Rusya bikire ev dibe sedemê aloziyekî. Nauert got: Hevpeymaniyek wek Tirkîye ku endamê NATO yê ye eger Sistema S-400 ê bi kar bîne, em gelekî li dijî vê yekê ne. Problem ewe ku Sistema S-400 ne li gora sistemên NATOyê ne. Ji bo vê jî em li dijî ku hevpeymaniyên me li hemû deverên cihanê sistema S-400 bi kar bînin. rojvakurd.com



Gelo "Pilingê ji qertonê emperyalîzm" muqtedîrî her tişteki ye



İbrahim GUÇLU

Di derhaqê emperyalîzmê û Emerîkayê de du nêrînen şaş hene.

NÊRÎNA ŞAŞ YA YEKEMÎN: ÊMPERYALÎZM Û EMERÎKA PIRR BIÇÛK DÎTIN...

Di dema tevger û têkoşîna serxwebûnxwaz ya neteweyên bindest, kolonî, nîv-kolonî, bi kolonyalîzmê re girêdan; sosyalîstan û nasyonalîstên serxwebûnxwaz di derbarê emperyalîzmê de gelek terîf dikirin.

Ew dema, di hemandem de dema Şerê Sar bû. Gorî bawerî û teoriya nasyonalîstan, welatparêzan, sosyalîstan, çend terîfên emperyalîzmê hebûn. Gorî terîfekê emperyalîzm, "pilingê ji qertonê" bû. Ev terîfa ji aliyê Serokê Çînê yê Milî Mao Çe Dung de hatibû kirin. Ji aliyê sosyalîstên welatên seyemîn û paşvemaî de, ji aliyê welatpêşwazên rizgarîxwaz ve jî hetibû pejirandin.

Gorî vê teoriyê, zora emperyalîzmê birin, gelek rehet û hêsan e. Lewra êdî emperyalîzm di kapitalîzmê de jiyana dawî ya mirinê ye.

Gorî terîfekê jî, "emperyalîzm, merhela dawî ya kapitalîzmê ye." Kapitalîzmê wedatir jî, mirovatî mecbûr e, ku derbasî merhelaya sosyalîzmê û komunîzmê bibe. Loma jî emperyalîzm li ber mirinê ye. Ev terîfa jî ji aliyê îdeologên sosyalîstan Lenîn de hatibû kirin. Gorî terîfe seyemîn jî, "emperyalîzm, wek merhelaya dawî ya kapitalîzmê, mezêlê xwe bi xwe dikole." Yanî emperyalîzm li ber mirinê ye, loma jî mezêlê xwe dikole. Dema emperyalîzm li ber mirinê be, azadî û serxwebûna welat û neteweyên bindest jî hêsan e, di esil de dikare bi xwe bi xwe jî bê holê. Ez dikarim bibêjim ev terîfan bûn sedem, ku welatparêz û nasyonalîst û sosyalîstên welatên seyemîn û paşvemaî, emperyalîzmê gelek girîng nebînin, biçûk û bêhêz bibînin. Ew jî bû sedem rêbaz û neqşerêyê hêsan û avantûrîst û maceraceperest bimeşînin.

Vê yekê û şaşiyê jî, ji bona neteweyên bindest bedelên mezin derxistin holê. Dewletên emperyalîst gelek bi hêsanî neteweyên bindest û tevgerên wan perçiqandin. Pêşengên tevgerên sosyalîst û serxwebûnxwaz bi hêsanî tasfiye kirin.

Dema ku di derbarê emperyalîzmê de ev terîfan dihatin kirin, li dinyayê du eniyê mezin, du sîstem/pergel hebûn. Dinya xwediyê du qûtûban bû. Eniyek/sîstemek emperyalîzm û eniyek/sîstemek jî sosyalîst bû.

Ji eniya emperyalîst re Emerîkayê û ji eniya sosyalîst re jî Yekîtiya Sovyetan serokatî dikir. Loma jî mirov dikare bibêje ku du xwediyê dinyayê hebûn.

Dema ku ji emperyalîzmê dihat qal kirin, ji Emerîkayê dihat qal kirin. Dewletên Ewropayê jî wek mutfekên Emerîka dihatin bi nav kirin.

Hebûna du eniyên û eniya sosyalîst dibû sedem, ku sosyalîst û welatparêz û rizgarîxwazên neteweyên bindest, kolonî emperyalîzmê biçûk bibînin.

Lewra ew di wê nerîne de bûn ku sîstema sosyalîst û serokê wê Yekîtiya Sovyetan û Çînê her dem û di her şertî û ji her neteweyekî û tevgerê sosyalîst re piştgir be. Ji wê jî girîngtir, sîstema sosyalîst û Yekîtiya Sovyetan dê zora emperyalîzmê bibe.

Lê di sala 1989an de derket holê ku sîstema sosyalîst nikare jiyana xwe ya nedemokratîk û aborîqels û ji dinyayê re girtî bimeşîne. Bi pêşengiya serokdewletê Yekîtiya Sovyetan Gorbaçov, encama Perestroika û Glastnosê, sîstema sosyalîst hat guhertin, sîstem jî holê rabû.

Emperyalîzm, Emerîka li ser piyan ma. Ev car di derbarê emperyalîzmê de nerîn gelek hatin guhertin.

Hat gotin ku sedema vê guhertinê emperyalîzm û demokrasî ye.

Loma jî zahfira emperyalîzm û demokrasîyê hat îlan kirin. Di vê guhertinê de jî, ji sedemên hûndir zêdetir, rola sedemên derve, rola emperyalîzmê stratejîk û esas hat pejirandin.

DNÊRÎNA ŞAŞ YA DUYEMÎN: ÊMPERYALÎZM Û EMERÎKAYÊ MUQTEDÎRÎ HER TIŞTEKÎ DÎTIN...

Dema sîstema sosyalîst tîk çû û ji holê rabû; dawîya Şerê Sar hat. di terîfa emperyalîzmê de û li Emerîkayê mezê kirin bi awayekî din û bi felsefeyêke din bû.

Emperyalîzm bi awayekî din hat terîf kirin. Mîsyona emperyalîzmê jinûve bi awayekî erênî/poizîf terîf bû û emperyalîzmê bê niqaşe rolekî pozîfîf qezenç kir.

Dinya ber bi yeksîstemekê çû. Emperyalîzm û Emerîka, wek sîstem û hêza serkeftî hat terîf kirin. Emerîka jî bû serokê sîstema nû ya dinyayê.

Ev car di derbarê emperyalîzmê û Emerîkayê de nêrîn û baweriyêke din ya şaş derket holê, ku Emerîka û emperyalîzm li dinyayê dê mûqtedîrî her tişteki, her guhertinekê, her bûyerekê bibe. Ev nêrîna hîn jî dom dike. Lê ceribandînen dinyayê û Emerîkayê derdixê holê ku ji derveyî sedemên xwezayî tu sedem nikarin mûqtedîrî guhertinê bibin. Dema em li ser ceribandîna dinyayê û Emerîkayê binêrin; em vê rastiyê dibînin.

1.Wek tê zanîn Dewleta Îranê jî, di dema Şerê Sar de wek Dewleta Tirk, li Rojhilata Navîn qereqol û qeleya Emerîkayê bû. Lê di sala 1979an de dema ku Îslamiyan xwestin rejîmê biguherînin û dfawîya dîktatoriya Şah bînin, Emerîkayê pêşiya wan nikarî bigre. Rejîm hat guhertin û Dewleta Îranê bi her awayî bû dijî Emerîkayê.

Dewleta Îslamî ya Îranê, Yekîtiya Sovyetan û Çînê jî ji bona xwe dijmin îlan kir. Îran bû dijminê hemû dinyayê. Emerîkayê her çiqas dixwest, ku rejîmê biguherîne, dîsa jî nikarî rejîma Îslamî li Îranê biguherîne. Emerîka, 39 sal in, ku bi gelek awayan li dijî Îranê xebat dike. Lê nikarî zora Îranê bibe. Di van rojên dawî de jî li hemberî Îranê şer dike û ambargo dimeşîne, lê dîsa jî encama dixwaze nikare bigre. Îran jî berê tûndtir li hemberî Emerîkayê dijminîti dike.

2. Emerîkayê pêşî stratejiya "Projeya Rojhilata Navîn Ya Mezin" û pişt re jî "Projeya Rojhilata Navî û Efrîqayê ya Mezin" pejirand. Armanca vê projeyê ew bû, ku rejîmê li Rojhilata Navîn û Efrîqayê yê totalîter biguhere û demokrasîyê bîne. Dihat hêvî kirin ku bi dorê yekemîn li Iraqê, duyemîn li Îranê, seyemîn li Sûriyeyê, çaremîn jî li Tirkiyeyê rejîme biguhere û kurd jî bibin dewlet.

Li Iraqê di sala 2003an de rejîm guherti Lê li Iraqê bes rejîm hat guhertin. Dewleta federal bi zora Serok Barzanî û

partiya wî ava bû. Emerîkayê sîstema eyaletê diparast. Ev jî dê bibûya sedema parçebuna Kurdistanê.

Emerîkayê li Iraqê nikarî demokrasî ava bike. Kurdan ji demokrasîyê pêşengî kir.

Emerîkayê li Iraqê nikarî pêşiya terorê û şerê navxwe bigre.

Hezar mixabin li Iraqê pêşiya dewletbûna kurdan girt û ji dagirkirina Kerkûkê re bû alîkar. Ji nijadperestên ereb, Ebadî re alîkar kir. Li Rojhilata Navîn lig elek welatan demokrasî bîra kir. Bi beşek rejîmên otorîter û totalîter re (Sûdî Erebaştan û beşekî din re) jî tîfaqe xwe xurt kir. 3.Li Îranê xwest ku piştgiriya mûxalefetê bike û bi rêya mûxalefetê li Îranê tevlihevî çê bike, ew jî encama guhertina rejîmê bîne. Di vê proje û stratejiyê de jî serkeftî nebû.

4.Li Afganîstanê pirsgrîk nikarî çareser bike. Serê Afganîstanê bi Talaban re di xedterî û beleyê de ye. Emerîka derfet bibîne dê bi rêxistina jê re digot rerorîst pê re peyman çêke.

5.Pakîstan nûha navenda rêxistinên radîqal yê îslamî ne. Emerîka li wir jî çareseriyek nedît.

6.Li Efrîqayê encama stratejiya wan ne, encama Bahara Ereban û serhildanên gel li çend welatan guhertin çêbûn. Guhertina girîng jî li Misirê çêbû. Lê pişt re bi piştgiriya Emerîkayê li wir derbave leşkerî çêbû. Demokrasî jî bû xeyal.

7.Li Sûriyeyê bi stratejiya xwe ya şaş, bû sedem ku rejîm li ser piya bisekine, şerê hûndir yê gel derkeve. Bi sedhezaran siwîl bîn kûştin. Bi milyonan hemwelatîyên Suriyeyê welatê xwe terk bikin û biçin li gelek welatan din bibin penaber.

Emerîka li Sûriyeyê aktorekî girîng e. Her çiqas darebeyêke mezin bi awayê wekaletê li DAEŞê xistibe jî, tevliheviya Suriyeyê nikarî çareser bike.

Emerîka li Suriyeyê xwediyê stratejiyê zelal û diyar jî nîne. Nûha jî dibêje ku ezê dev ji Suriyeyê berdim.

8.Di navbeyna Dewleta Tirk û Emerîkayê de şer heye. Dewleta Tirk di gelek mijarên herêmî û navneteweyî de ji Emerîkayê cûda difikire û cûda tevdigere. Gelek şiroveker di wê baweriyê de ne, ku Emerîka dê zora Dewleta Tirk bibe. Ez ne di wê baweriyê de me. Heta dikarim bibêjim ku li hemberî Emerîkayê dewletên Ewropayê (Elmanya, Fransa, Îtalya) jî di nav de gelek dewlet, dewleta Îranê, Rûsyayê, Çînê, Kosovayê, Katarê, Pakîstanê, Azerbeycanê û gelekên din piştgiriya Dewleta Tirk dikin.

Sedema yekemîn ya şerê Emerîkayê û Dewleta Tirk, Stratejî û projeya Trump ya ku "Emerîkaya mezin" e. Hegemonya Emerîkayê li dinyayê jinûve ava kirine. Sedema duyemîn a şerê Emerîkayê û Dewleta Tirk: Dewleta Tirk her daxwazeke Emerîkayê wek cî bi cî nake. Serî hildide. Helwesteke emperyalîst nîşan dide. Ew jî di navbeyna herdu dewletan de dibe sedema pirsgrîkan. Di merhela dawî de Emerîkayê dît ku Dewleta Tirk ji hegemonya wan re serî radike, ji bona ku wan bixin bin hegemonya û desthilatdariya xwe şerek îlan kirin. Dema şer îlan kirin, Papaz Brunson kirin sedem. Di esil de sedemên yê stratejîk di navbeyna herdu dewletan de hene. Di demên berê de di sedsala 20an de jî di navbeyna dewleta Tirk û Emerîkayê de pirsgrîk hebûn. Lê tu dem wek îro tûnd/hişk nebûn. Qerektêreke şer qezenç nekir.

Ew qewimandina diyar dikin ku "Pilingê ji qertonê (emperyalîzm)", muqtedîrî her tişteki nîne.

Ji bo beşdariya hukumeta Iraqê de 3-mercên kurda hene

Endamê Hevpeymaniya Feth, Felah Hesên dibêje: "Bi bawerîya min, daxwazên wan giran in. Danûstandin û gotûbêjên me jî hene li gel birayên Kurd li ser mijara pêkanî û çareserkirina wan daxwazan, çî madeya 140 û mijara Kerkûkê be, yan



mijara petrol û gaz û heqên darayî û Pêşmerge û yê din, hinek ji wan dê di bin siya destûrê de werin çareserkirin, hinek ji wan jî rêkeftin û jihevtegihiştin divê." Biryar e di çend rojên bê de nûnerên hevpeymaniyên Saîrûn, Nesr, Tevgera Hikme, Hêzên Iraqî û Weteniyê, ji bo ragihandina mezintirîn kutleya parlamentoya Iraqê bi şandeke hevbeş serdana Herema Kurdistanê bikin. Hevpeymaniya Nesir daxwazên Kurdan hêsan dibîne. Endamê Hevpeymaniya Nesir Feysel Îsawî dibêje: "Bêguman mercên Kurdistanê hemû mercên rastîn û destûrî ne, lê belê ji bo çibicîkirina mercan behskirina şewaza danîna mekanîzmayê girîngtir e, lewma îro em berê xwe didin kutleyên Kurdistanê, behsa mercan nakin, çimku mercên wan cihê qebûlkirinê ne."

Di 15 salên borî de Kurd bi mercên çibicîkirina sê madeyên destûrê beşdarî kabîneyên Ceiferî, Malikî û Ebadî bûne, lê ji wan ti yekî rêkeftina xwe çibicî nekirine.

rojvakturd.com

Ferîd Eseserd: Şandeya YNKê û PDKê dê li gel aliyên nerazî bicive!

Endamê rêveberiya YNKê Ferîd Eseserd ragehand, dê şandeya PDKê û YNKê li gel aliyên nerazî bicive, ku wek yek tîm beşdariyê pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê de bê kirin. Ferîd Eseserd ji BasNewsê re ragehand: "Ji ber bêhnvedana cejnê serdana şandeya PDKê û YNKê



bo aliyên nerazî hate paşxistin. Lê pêkanîna kabîneya nû ya hikûmeta Iraqê nêzîk bûye û di demê nêzîk de şandeya PDKê û YNKê dê li gel aliyên nerazî ji bo hewlê bî dayîn ku hemû aliyên siyasî yê Kurdistanê wek yek tîm beşdariyê li kabîneya nû ya hikûmeta Iraqê biken e. û got: "Erkê wê tîmê ew e ku guftûgo li gel aliyên Iraqê bike, yan jî ew tîm biryarê li ser wê yekê bide ku em kîjan fraksiyona mezin a Iraqê de beşdar bibin. Bê guman ew bername YNKê û PDKê darjandiyê. Eger ew razî bibin bîn nav wê hevpeymaniyê divê bi agahdariya YNKê û PDKê bê kirin. Ji ber serok û cigirê şandeyê heye û hemû pêngavek pêwîstiya xwe bi çavdêriya wan her du aliyên heye."

BasNews

Amerîka radaran li Kurdistanê bicîh dike!

Hevpeymaniya Navnetewî ya dijî rêxistina terorîst a DAIŞê ya bi serokatiya Emerîkayê dê hin radaran li Rojavayê Kurdistanê bicîh bike. Çavkaniyekê li Rojavayê Kurdistanê ji BasNewsê re ragehand, bicîh kirina wan radaran plana destpêkê ye bo ferz kirina navçeya dijî firîne ya li bakur û rojhilatê Sûriyê, ku Emerîkayê berî demê aşkera kiribû. Heman çavkaniya ku nexwast navê wî bê aşkera kirin, amaje bi vê yekê jî kir ku artêşa Amerîka destpê kiriye radaran bicîh dike û li balefirgeha leşkerî ya li başûrê Kobanê û Rimêlana a ser bi parêzgeha Heskê tê kirin. Li gor zanyariyên berdest, ew radar çavdêriya navçeya dijî firîne, li Minbicê heta Dêrezor a li başûrê rojhilatê Sûriyê dikin. Hêzên Sûriyeya Demokratîk (HSD) jî di bejayiyê de çavdêriya tevgera DAIŞ û grûbên terorîstî dikin.

BasNews

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa



av

Ev çiyə? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.



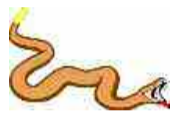
diran

Ev çiyə? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.



agir

Ev çiyə? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.



mar

Ev çiyə? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb



bizin

Ev çiyə? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.



balon

Ev çiyə? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.



bacan

Ev çiyə? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.



otomobil

Ev çiyə? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc



taç

Ev çiyə? Ev **taçe**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.



canı

Ev çiyə? Ev **canie**.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.



cücik

Ev çiyə# Ev **cücike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыплёнок.
What is it? It is a chicken.



finçan

Ev çiyə# Ev **finçane**.
Bu nədir? Bu finçandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç



çav

Ev çiyə? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.



çêlek

Ev çiyə? Ev **çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.



defter

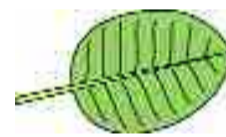
Ev çiyə? Ev **dəftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.



dar

Ev çiyə? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

Ee



belg

Ev çiyə? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.



elok

Ev çiyə? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.



çaynîk

Ev çiyə? Ev **çaynîke**.
Bu nədir? Bu çaynikdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.



çakûç

Ev çiyə? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.



dest

Ev çiyə? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.



dil

Ev çiyə? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.



ker

Ev çiyə? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.



zebeş

Ev çiyə? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê



êleg

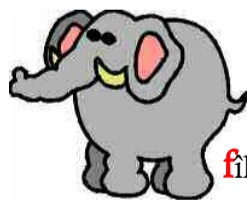
Ev çiyə? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletidir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.



hêk

Ev çiyə? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff



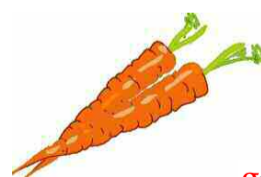
fîl

Ev çiyə? Ev **fîle**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.



fîrok

Ev çiyə? Ev **fîroke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.



gizêr

Ev çiyə? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.



gêzî

Ev çiyə? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.



pê

Ev çiyə? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.



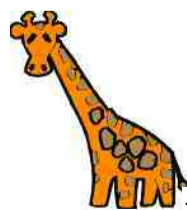
kêr

Ev çiyə? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.



fînd

Ev çiyə? Ev **fînde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.



zerafe

Ev çiyə? Ev **zerafeye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.



gore

Ev çiyə? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

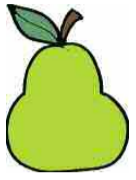


guh

Ev çiyə? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh



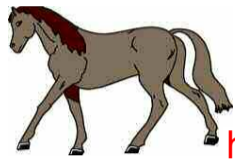
hirmê



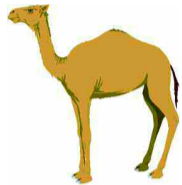
hirç

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.



hesp



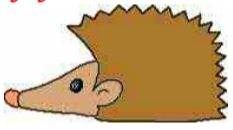
hêştir

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûji



Ev çîye? Ev jûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.



roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günêşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.



rojname



kevjal

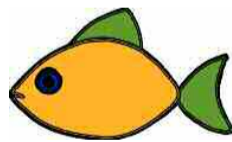
Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nêdir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm



mûz



masî

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdir.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.



gamêş



meymûn

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li



dil



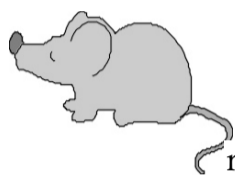
lepik

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.



ling



mişk

Ev çîye? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî



dîk



îsot

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.



gustîl

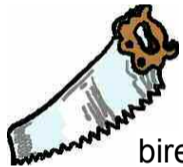


keştî

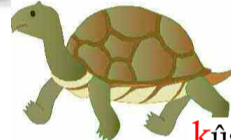
Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk



birek



kûsî

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

Ev çîye? Ev kûsîye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.



kund



kevçî

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.



lêv



lîmon

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.



xezal



kûlî.

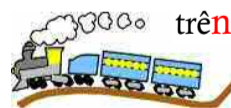
Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

Ev çîye? Ev kûlîye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn



nan



trên

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.



hûrbivîn



reng

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbındır.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

Ev çîye? Ev reнге.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo



ode



otobûs

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.



sol



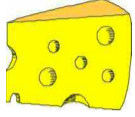
top

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp



penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.



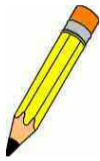
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.



perçemek

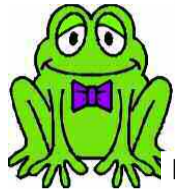
Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.



pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq



beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.



Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.



meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.



portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr



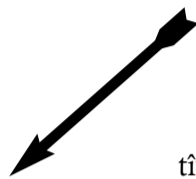
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.



kêwrişk

Ev çiyey? Ev kêwriške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.



tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.



rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss



sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.



stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.



şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.



şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.



tiîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzumdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.



tûtî

Ev çiyey? Ev tûtîye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.



se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.



sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.



şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.



şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.



pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.



tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu



utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.



guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû



bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.



brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ildırımdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv



çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.



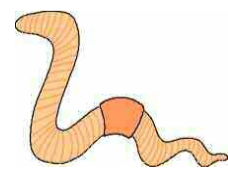
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.



gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.



kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.



çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.



dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.



bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.



berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww



werdek

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.



wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şekildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.



ew r

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.



kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx



xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это? Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.



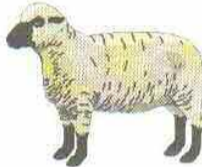
xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.



xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.



berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy



xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.



heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

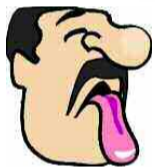
Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdîr.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.



çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz



ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.



zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.



zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.



derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latînî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ee	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, înî, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	İı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaiş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Посольство США в Турции атаковано неизвестным боевиком

Рано утром в понедельник неопознанный боевик открыл огонь по зданию посольства США в Турции.



Как сообщает "CNN Turk", инцидент произошел примерно в 5:00 утра по местному времени. Преступник сделал, по меньшей мере, четыре выстрела по кабине охранников посольства. Вооруженный человек находился в белом транспортном средстве, чей номерной знак не был определен.

Местные власти ищут подозреваемого. В последнее время, после задержания американского пастора в Турции, между Вашингтоном и Анкарой резко ухудшились отношения.

kurdistan.ru

Hazırladı İsmayıl TAHİR

Барзани и суннитские представители обсудили формирование правительства Ирака



Лидер Иракского Курдистана Масуд Барзани 19 августа принял иракскую суннитскую делегацию из коалиции "Национальный фронт", чтобы провести переговоры о формировании нового

правительства в Багдаде.

Как сказано в заявлении канцелярии Барзани, в ходе встречи стороны обменялись мнениями о нынешнем и дальнейшем политическом процессе в Ираке, подтвердив свою приверженность иракской конституции. Они также подчеркнули необходимость укрепления связей между Эрбилем и Багдадом, и согласились в том, что будущий кабинет министров должен придерживаться принципов, которые будут служить во благо всем иракцам.

Ирак провел парламентские выборы в мае, но новое правительство все еще не сформировано.

kurdistan.ru

Более 96% территорий Сирии перешли под контроль властей благодаря поддержке ВКС РФ — Небензя

Более 96% территории Сирии удалось освободить от террористов благодаря усилиям армии страны при поддержке ВКС РФ, сообщил постпред РФ при ООН Василий Небензя.

В четверг Небензя выступил на заседании Совбеза по угрозам международному миру и стабильности в результате актов терроризма. По его словам, благодаря поддержке ВКС РФ, армии САР удалось освободить от боевиков более 96% территорий страны. Более 1,5 млн сирийских беженцев уже вернулись в свои дома. Небензя при этом предупредил, что не исключено наращивание числа вылазок террористов "Исламского государства" (запрещена в РФ) на идлибском направлении. Постпред РФ подчеркнул, что "игиловцы идут во все тяжкие". При этом террористы привлекают к совершению терактов и детей до 12 лет.

В сентябре 2015 года после официального запроса Дамаска враждующих сторон в САР сообщили, что главным партне-



началась военная операция ВКС РФ в Сирии, направленная против террористов ИГ*. Сейчас в Сирии действуют база ВКС РФ "Хмеймим" и пункт материально-технического обеспечения ВМФ РФ в Тартусе.

В четверг в Центре примире-

ния Дамаска по восстановлению страны после конфликта выступит Россия, однако не остались в стороне и другие страны. В частности, к гуманитарной составляющей подключились страны СНГ: Армения направила в Сирию гуманитарную помощь.

kurdistan.ru

Багдад замораживает план "арабизации" курдских и туркменских земель в Киркуке

Как сообщило агентство "Rudaw", указ, разрешающий арабским семьям поселяться на земле, принадлежащей курдам и туркменам в спорной провинции Киркук был приостановлен министерством сельского хозяйства Ирака до дальнейших распоряжений. Решение было принято после того, как делегация туркмен и курдов Киркука отправилась в Багдад, чтобы встретиться с министром сельского



хозяйства Фалахом Хасаном аль-Зиданом. "На нашей встрече с министром сельского хозяйства мы объяснили этот вопрос, и он согласился приостановить этот указ", - рассказал Ребвар Таха, курдский депутат от Киркука в иракском парламенте.

16 октября 2017 года курдские силы пешмерга вышли из Киркука в результате крупномасштабного вторжения иракской армии и про-иранских ополченцев "Хашд аш-Шааби". После захвата в Киркуке 250 000 акров земли, принадлежащей курдам и туркменам, земельная собственность была передана арабским поселенцам согласно указу действующего

губернатора Киркука Ракана Саида аль-Джабури.

В настоящее время министерство сельского хозяйства назначило комитет для оценки спорного плана до принятия окончательного решения. Если консенсус не будет достигнут, министерство обязалось полностью аннулировать указ.

"Комитет состоит из членов Департамента сельского хозяйства и земельных ресурсов Киркука, а также землевладельцев, чьи права оспариваются", - сообщил представитель пресс-службы министерства сельского хозяйства Ирака Хадид Идель Наиф. "Цель комитета - вернуть земли их владельцам после завершения оценок". Напоминаем, что процесс преднамеренной политики арабизации проводился в Киркуке еще 80-х годах при Саддаме Хусейне. Тогда в Киркук переселялись арабы из южных пустынь Ирака с целью изменения демографии многонациональной провинции. После свержения Саддама в 2003 году, решения, принятые руководством Революционного совета партии "Баас", были отменены иракским парламентом, включая решение арабизировать Киркук. Земли были возвращены их первоначальным владельцам, а арабским поселенцам была выплачена компенсация в размере 20 миллионов динар в соответствии со статьей 140 конституции Ирака. Однако действующий губернатор Джабури разрешил этим арабским поселенцам вновь вернуться. Земля, которая первоначально принадлежала курдам и туркменам, простирается от военной базы "К-1" до Хафтахара недалеко от города Дакук.

kurdistan.ru

Делегаты парламента Бельгии посетят Курдистан

В ближайшие дни делегация из парламента Бельгии прибудет в Иракский Курдистан, чтобы встретиться с членами Регионального правительства Курдистана (КРГ). Об этом 25 августа сообщил представитель КРГ в Европейском парламенте Длавар Ажгейи.



Он отметил, что делегаты обсудят последние политические события в регионе и отношения между Эрбилем и Багдадом, чтобы лучше понять проходящий в Ираке политический процесс.

Курдский представитель также сообщил, что европейские делегаты посетят и Сирийский Курдистан (Рожава), а позже представят свой доклад в Европейском парламенте.

kurdistan.ru

HRW: Боевики ИГ похитили 27 сирийцев, включая детей

Боевики "Исламского государства" (ИГ) похитили как минимум 27 граждан, в том числе 16 детей, в на юге Сирии. Об этом 25 августа сообщила правозащитная организация "Human Rights Watch" (HRW).

Согласно свидетельствам родственников, большинство похищенных детей - члены меньшинства друзов в возрасте от 7 до 15 лет.

Местные жители утверждают, что ИГ планирует использовать похищенных в качестве заложников в переговорах с сирийским правительством.

"В течение месяца семьи похищенных в пустыне Свейда призывают к освобождению своих близких", - говорится в сообщении HRW.

kurdistan.ru

В Иране погибли четверо курдских экологов

Четыре эколога из Иранского Курдистана погибли в субботу при попытке потушить лесной пожар в пограничных горах Маривана в северо-западной провинции Курдистан.



Как сообщают местные источники, во время пожара мужчин подорвали на противопехотной мине, оставшейся после ирано-иракской войны (1980-1988 год). Лесной пожар начался в результате бомбардировки горного района иранской авиацией, целью которой, как сообщается, были курдские оппозиционные группы. Все погибшие, Шариф Баджавар, Омед Баджавар, Мохаммед Пажухи и Рахмат Хакиминия, были членами местной экологической организации, известной как "Ассоциация зеленых гор".

kurdistan.ru

Взрыв в Багдаде: двое ранены

В понедельник взрыв в столице Ирака привел к ранению двух мирных жителей. Взрыв, произведенный с



помощью СВУ, прикрепленного к микроавтобусу, прогремел в районе Баладият. Ответственность за теракт пока не взяла на себя ни одна из группировок.

kurdistan.ru

Фото: Барзани отпраздновал Ид с силами пешмерга

Известный курдский лидер Масуд Барзани посетил войска пешмерга на фронте Западный Тигр, чтобы отпраздновать мусульманский праздник Ид аль-Адха.



"Посетил силы пешмерга в Западном Тигре, чтобы пожелать им и их семьям счастливого и запоминающегося Ида", - написал Барзани в своей ленте в Twitter.

Обращаясь к курдским солдатам и офицерам, бывший президент Иракского Курдистана высоко оценил самоотверженность пешмерга, проявленную в войне с терроризмом, и их жертвы в борьбе за землю их предков.

"Мужество сил пешмерга сделало историю народа Курдистана", - сказал Барзани, подчеркнув, что курдские воины смогли противостоять заговорам против достижений Курдистана. kurdistan.ru

США за второй срок Абади

Сотрудник иракской исламской партии "Дава", возглавляемой вице-президентом Нури аль-Малики, сообщил, что Соединенные Штаты усиливают давление на политические фракции Ирака, чтобы продлить пребывание Хейдара аль-Абади на позиции премьер-министра.



"Соединенные Штаты Америки ищут премьер-министра, который является их собственным другом и врагом Ирана", - сказал советник Малики Сами Аскари, пояснив, что позиция Вашингтона в этом вопросе состоит в том, что он опасается, что некоторые лидеры, особенно из поддерживаемой Ираном коалиции "Фатх", займут пост премьер-министра Ирака.

Однако, по словам чиновника, ни партия "Дава", ни коалиция "Правового государства" не настаивают на их кандидатуре на этот пост.

Представитель "Фатх" Ясим Баяти также подтвердил, что Вашингтон решительно поддерживает Абади, и, по его словам, специальный представитель США Бретт Макгерк сейчас находится в Ираке именно для поддержки Абади.

Он добавил, что недавняя позиция Абади в отношении антииранских санкций США укрепила поддержку Вашингтона. Напоминаем, что 7 августа Хейдар аль-Абади заявил, что его правительство не согласно с санкциями, введенными США против Ирана, но будет соблюдать их, чтобы защитить свои интересы. kurdistan.ru

Представитель президента США встретился с Масудом Барзани

Специальный представитель президента США в международной коалиции, созданной для борьбы с "Исламским государством" (ИГ), Бретт Макгерк посетил Эрбиль 20 августа, чтобы встретиться с лидером Курдистана Масудом Барзани.

Согласно заявлению канцелярии Барзани, стороны обменялись мнениями о последних политических событиях в регионе, включая усилия по формированию следующего кабинета Ирака.

На встрече Барзани еще раз заявил, что главным приоритетом курдских групп в переговорах о формировании правительства



в Багдаде является приверженность иракских фракций принципам подлинного партнерства в управлении страной.

Он подчеркнул, что механизм реализации этого партнерства и совместных усилий должен быть установлен заранее. kurdistan.ru

СМИ: сирийские курды готовят операцию против террористов на восточном берегу Евфрата

Формирования вооруженной коалиции "Силы демократической Сирии" (СДС), костяк которых составляют курдские бойцы, готовятся к наступлению на город Хаджин на восточном берегу

Хаджин расположен в провинции Дейр-эз-Зор, где банды ИГ удерживают в своих руках еще два района - Эш-Шаафа и Суса. Всего после разгрома основных сил ИГ осенью 2017 года в Ракке,

вооруженной вылазки банд ИГ, атаковавших 17 августа лагерь французских и американских военных советников возле нефтяного месторождения Эль-Омар к востоку от Дейр-эз-Зора. Это нападение было отбито бойцами СДС, которые заставили противника отступить; террористы потеряли семь человек убитыми.

Курдское агентство Firat при этом сообщило, что население Хаджина на прошлой неделе обратилось к отрядам СДС с просьбой освободить город от банд ИГ. В тексте послания, которое приводит агентство, отмечается, что Хаджин "наполнен иностранными наемниками, они творят преступления и притесняют местных жителей". В рамках подготовки к операции формирования СДС выбили террористов из района Богоз-Тахтани рядом с сирийско-иракской границей и заняли поселок Бу-Бадран, чтобы отрезать противнику путь к отступлению. kurdistan.ru



Евфрата. Об этом сообщила газета Asharq Al-Awsat. По ее информации, в этом городе находится форпост террористической группировки "Исламское государство" (ИГ, запрещена в РФ).

Дейр-эз-Зоре и Хасеке, под их контролем остается менее 3% сирийской территории.

По сведениям Asharq Al-Awsat, приготовления к операции в Хаджине начались сразу после

Открыто шоссе Эрбиль-Киркук

Дорога, соединяющая города Эрбиль и Киркук, официально была вновь открыта спустя более десяти месяцев.

"К счастью, после нескольких

сообщил начальник полиции Эрбиля Абдулхалик Талат на пресс-конференции в воскресенье.

По словам чиновника, на



встреч с властями из Багдада, сегодня мы официально открыли дорогу Эрбиль-Киркук", -

дороге был открыт контрольно-пропускной пункт, управляемый силами безопасности Иракского

Курдистана и иракской федеральной полицией.

Шоссе было закрыто после политического и военного конфликта между Эрбилем и Багдадом в октябре прошлого года, когда после референдума о независимости Курдистана, прошедшего 25 сентября, Багдад ввел против Курдистана экономические и политические санкции. Затем последовала военная операция, в ходе которой иракская армия и поддерживаемые Ираном шиитские боевики "Хашд аш-Шааби" захватили позиции пешмерга в Киркуке и на других спорных курдских территориях. С тех пор трасса Эрбиль-Киркук была заблокирована властями Багдада. kurdistan.ru

ИГ атакует сирийскую армию и силы СДС в Дейр-эз-Зоре

Боевики "Исламского государства" (ИГ) 19 августа атаковали штаб-квартиру сирийской армии, а также "Сирийские Демократические силы" (СДС) в восточной части Дейр-Эз-Зора. Как сообщает "Enab Baladi News", атака на правительственные войска произошла в районе пустыни Сбайхан. Столкновения ИГ с СДС отмечены в

районах Абу-Камаль и Аль-Ашраха. Кроме того, были совершены атаки на штаб-квартиру СДС вблизи нефтяной скважины Эль-Мел и на контрольно-пропускной пункт Аль-Максам в городе Аль-Тайане. Ранее в субботу боевики ИГ атаковали американские войска в Дейр-Эз-Зоре, но нападение было отбито. kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 26 (431) 27 августа - 2 сентябрь 2018-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА



Барзани поздравил мусульман с праздником Ид аль-Адха



Известный курдский лидер и бывший президент Иракского Курдистана Масуд Барзани направил поздравительное послание мусульманам региона Курдистан и всего мира по случаю Ид аль-Адха.

"Я желаю людям Курдистана и мусульманам всего мира счастливого и процветающего Ида", - сказал Барзани. Его послание было также обращено к семьям погибших членов сил пешмерга, пожертвовавших своими жизнями ради достижения мира. kurdistan.ru

Премьер-министр Барзани: Курдистан движется к лучшему будущему

Премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани заявил, что регион Курдистан добивается прогресса и продвигается к лучшему будущему.



Барзани сделал это заявление в своем послании по случаю мусульманского праздника Ид аль-Адха. Он поздравил всех, кто отмечает это событие, особенно выделив семьи мучеников и курдские силы пешмерга.

"Спасибо за сопротивление и силу, проявленные народом Курдистана. Курдистан идет к светлому будущему", - написал Барзани на своей официальной странице в Twitter. kurdistan.ru

ПСК, ИГК и "Горран" пытаются отменить выборы в Курдистане

Депутат парламента Курдистана сообщил о плане, согласованном между партиями "Патриотический союз Курдистана" (ПСК), "Исламская группа Курдистана" (ИГК) и "Движение за перемены" ("Горран"), отложить парламентские выборы в Иракском Курдистане, намеченные на 30 сентября этого года.

В интервью агентству "Bas-News" депутат Назим Харки рассказал, что эти курдские политические партии в настоящее время пытаются собрать подписи для созыва парламентской сессии, посвя-



щенной предложению об отсрочке выборов.

Харки, как и его партия, "Демократическая партия Курдистана" (ДПК), считает, что состояние безопасности, по-

литическая и экономическая ситуация в Курдистане сейчас благоприятны для проведения выборов и что для отсрочки голосования нет никакого повода. kurdistan.ru

Россия поможет сирийским беженцам вернуться из Ливана

Россия окажет всяческую помощь по возвращению в Сирию беженцев, которые сейчас обитают в Ливане. Об этом заявил глава российского МИДа Сергей Лавров на встрече с ливанским коллегой Джебраном Бассилем.



При этом российский министр подверг критике действия стран Запада и институтов ООН — Совета Безопасности и УВКБ, которые, по его словам, всячески препятствуют возвращению сирийцев на территории, подконтрольные

правительству Башара Асада:

"У нас единая с Ливаном позиция, которая заключается в том, что уже созданы условия для того, чтобы беженцы начали возвращаться. Этот процесс уже начался. Мягко говоря, контрпродуктивно выдвигать искусственные требования, затрудняющие возвращение для беженцев уже сегодня к своим очагам", — сообщил Лавров.

Среди соседей Сирии Ливан — вторая по числу принятых беженцев страна. По данным УВКБ, там почти миллион зарегистрированных мигрантов; учитывая незарегистрированных, число может достигать полутора миллионов.

Для совсем небольшого государства это огромная, почти непосильная нагрузка. Вопрос возвращения сирийцев для Бейрута сейчас один из важнейших. На встрече с Лавровым Бассиль подчеркнул, что ради решения этой проблемы его страна готова участвовать в восстановлении инфраструктуры и мирной жизни в Сирии. kurdistan.ru

В ООН проверяют слова Лаврова о тайном запрете на восстановление Сирии

Представитель генерального секретаря ООН Стефан Дюжаррик заявил, что в организации приступили к проверке заявления, сделанного министром иностранных дел России Сергеем Лавровым о секретном документе, в котором гово-



рится о запрете на оказание помощи в восстановлении Сирии, передает РИА "Новости".

"Мы изучаем этот вопрос, дополнительные пояснения могут появиться чуть позже", — заявил Дюжаррик.

По его словам, внимание руководства ООН в данный момент сконцентрировано на политическом урегулировании, в то время как по восстановлению страны не принималось никаких новых решений.

Ранее Лавров рассказал, что в 2017 году секретариат ООН принял секретную директиву, которая запрещала всем подконтрольным организациям участвовать в восстановлении сирийской экономики. kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Ramiz Qərib

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soyaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500